

Mogućnosti i prava

*Priručna brošura
namijenjena
osobama
s invaliditetom*

„Ništa o nama bez nas“:

Uključiti osobe stradale od mina
u organiziranje brige o njima

"Nothing about us without us"

(Charlton, 1998.)

Nakladnik:

Mine Aid

Za nakladnika:

Mirjana Filipović

Uredništvo:

Hrvatski centar za razminiranje

Mirko Ivanušić dr.vet. med

Udruga Mine Aid

Marija Breber, dipl. socijalna radnica

Dizajn i priprema:

Ana Klobučar-Maximativa, Sisak

Lektorica:

Natalija Pašić, prof.

Suradnici:

Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom

Mira Pekeč Knežević, dipl. socijalna radnica

Klinički zavod za rehabilitaciju i ortopedska pomagala KBC Zagreb

Doc. dr. sc. Miroslav Jelić

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Dunja Skoko Poljak, dr. med.

Mr. Mario Bagat, dr.med.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Dr. sc. Mladen Lončar, dr. med.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Adela Koler Hohnjec, dipl. pravnik

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Irena Bačelić, prof. pedagogije

Marijana Senjak, dipl. psiholog

Tajana Križanec, prof. psihologije

Grad Zagreb

Gradski ured za zdravstvo i branitelje – Odjel za branitelje

Vlasta Ivčević, dipl. socijalna radnica

ISBN

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem .

Naklada: 800 kom.

Zagreb, veljača 2011.

SISAČKO – MOSLAVAČKA
ŽUPANIJA

Ministarstvo zdravstva
i socijalne skrbi RH

Sadržaj

	Uvod	5
	I · Pregled minske problematike	6
	a) Tko su osobe stradale od MES-a i NUS-a i njihova zakonska prava u RH	6
	b) Zbirka podataka o osobama stradalim od MES-a i NUS-a	7
	c) Zakonski okvir, institucije i reguliranje prava osoba s invaliditetom	7
	d) Ciljevi sukladno Hrvatskom akcijskom planu za pomoć osobama stradalim od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava 2010. – 2015.	12
	II · Prava po osnovi invalidnosti	14
	1. Utvrđivanje tjelesnog oštećenja	14
	2. Zdravstvena zaštita	14
	3. Zapošljavanje osoba s invaliditetom i poticaji zapošljavanja	18
	4. Mirovinsko osiguranje	19
	5. Socijalna skrb	21
	6. Mobilnost	23
	7. Porezne olakšice	24
	8. Školovanje	25
	III · Prava mirnodopskih, vojnih i civilnih žrtava rata	
	temeljem Zakona o zaštiti vojnih i civilnih žrtava rata	28
	1. Prava po osnovi oštećenja organizma	28
	2. Prava po osnovi gubitka člana obitelji	30
	3. Prava po osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika	32
	4. Korištenje pravom	36
	5. Postupak ostvarivanja prava	36
	IV · Prava pirotehničara i s njima izjednačenih osoba s osnove invalidnosti i smrti	
	temeljem Zakona o humanitarnom razminiranju	38
	1. Staž osiguranja u povećanom trajanju	38
	2. Prava s osnove invalidnosti	38
	3. Prava koja se ostvaruju po osnovi oštećenja organizma	38
	4. Obvezna osiguranja	41
	5. Prava članova obitelji nakon smrti pirotehničara i s njima izjednačenim osobama	41
	V · Kontakti	42

Nakon Domovinskog rata Republika Hrvatska suočila se s problemom minskoeksplozivnih (MES) i neeksplozivnih ubojnih (NUS) sredstava kao jednim od najtežih posljedica ratnih događanja na ovim prostorima. Nažalost, posljednjih dvadeset godina u Hrvatskoj je stradalo više od 2.000 osoba, od kojih je oko 1600 preživjelo. Sukladno tome Hrvatska pripada krugu od 27 zemlje u svijetu koje imaju najveći broj stradalnika, pa samim time ima znatno veću potrebu za podrškom i pomoći u cilju reintegracije preživjelih. **Veličina minski sumnjivih površina 1998. godine procijenjena je na 13.000 km². Zaključno s 01.01.2011. godine na prostoru Republike Hrvatske postoji 822 km² definirane minirane i minski sumnjive površine, od čega se 6,9 km² odnosi na površine na kojima postoji opasnost od nailaska na NUS, a najveći dio sredstava odnosi se na kazetno streljivo. Ovako značajno smanjenje minske opasnosti rezultat je ukupnih aktivnosti protuminskog djelovanja od oslobođenja do danas. Navedeni minski sumnjivi prostor obilježen je s više od 16.000 oznaka minske opasnosti. Razminiranje je dugotrajan, skup i nadasve zahtjevan posao, stoga će se pitanje ovog problema rješavati u narednih deset godina sukladno Nacionalnoj strategiji protuminskog djelovanja u Republici Hrvatskoj od 2009.-2019. godine i prihvaćenim obvezama definiranim u Konvenciji o zabrani korištenja, proizvodnje, skladištenja i transporta protupješačkih mina i njihovom uništavanju (u daljnjem tekstu Ottawska konvencija) čija članica je RH još od 01.03.1999. godine. Hrvatska je ujedno i članica Konvencije o kazetnom streljivu koja je na snagu stupila 01.08.2010. godine.**

Unatrag nekoliko godina vidljiv je značajan pad broja minskih incidenata i stradalnika od MES-a i NUS-a u Republici Hrvatskoj (13-2005., 11-2006., 8-2007., 7-2008., 7-2009. i 7-2010. godine) čemu su doprinijele i brojne edukativne brošure, tribine te predavanja s ciljem podizanja svijesti o opasnosti od MES-a i NUS-a kao i sam proces razminiranja prioriteta prostora. **Naš zajednički cilj je učiniti sve kako bi se spriječila buduća stradanja.** Od početka 2009. godine u funkciji je i jedinstveni u svijetu MISportal, dostupan svim građanima na internet adresi <https://misportal.hcr.hr> gdje je moguće vidjeti trenutno stanje minski sumnjiva prostora i njegovu obilježenost.

Ova priručna brošura u uvodnom dijelu govori o tome tko su osobe stradale od MES-a i NUS-a, te pruža kratak pregled međunarodne i nacionalne zakonske regulative kao i institucija vezanih za zaštitu i promicanje prava osoba s invaliditetom. Drugi dio brošure ima za cilj da na jednom mjestu objedini najvažnija poglavlja zakonodavne regulative i uputi korisnike na trenutno aktualne adrese i nositelje različitih aktivnosti u ostvarivanju zakonom zajamčenih prava. Sukladno tome brošura sadrži informacije o pravima po osnovi invalidnosti, pravima mirnodopskih, vojnih i civilnih žrtava rata i pravima pirotehničara i s njima izjednačenih osoba.

Autori i nositelji izdanja su Hrvatski centar za razminiranje i Udruga Mine Aid, u suradnji s tijelima državne uprave, institucijama uključenim u skrb, nevladinim udrugama i samim osobama stradalim od MES-a i NUS-a.

Zahvaljujemo svima na pomoći, posebice Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi te Županiji Sisačko-moslavačkoj, koji su svojim donacijama omogućili izradu dizajna i tiskanje brošure.

Pregled minske problematike

a) - Tko su osobe stradale od MES-a i NUS-a i njihova zakonska prava u RH

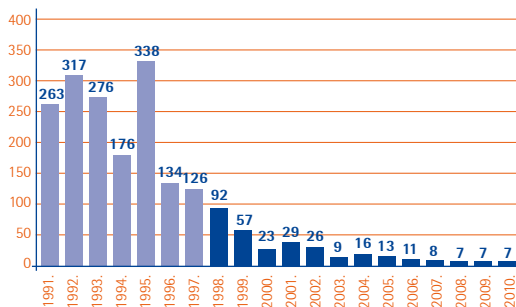
Zaštita civilnih i vojnih stradalnika Domovinskog rata stradali od MES-a i NUS-a uređena je Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata („Narodne novine“ br. 33/92; 57/92, 77/92; 58/93; 2/94; 76/94; 108/95; 82/01, 94/01 i 103/03). Zakonom je između ostalog, propisana posebna zaštita civilnih invalida stradali od MES-a i NUS-a kao i posebna zaštita članova njihovih obitelji. Odredbom članka 8. stavka 1. Zakona propisano je da je civilni invalid rata osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila: u svezi s ratnim događanjima (bombardiranje, eksplozija ratnog materijala, zalutali metak i sl.) i od eksplozije zaostalog ratnog materijala nakon završetka ratnih operacija.

Prava pirotehničara koji neposredno obavljaju poslove općeg izvida, tehničkog izvida, pretraživanja ili razminiranja, pirotehničkim nadglednicima, pirotehničkim nadzornicima, djelatnicima Ministarstva ovlaštenim za provođenje inspekcijskog nadzora nad poslovima humanitarnog razminiranja i pomoćnim djelatnicima u obavljanju poslova humanitarnog razminiranja, u slučaju ozljede ili nesposobnosti za rad koja je nastala kao posljedica obavljanja poslova humanitarnog razminiranja, uređuju se Zakonom o humanitarnom razminiranju („Narodne novine“ br. 153/05., 63/07., 152/08.)

Istim zakonom uređuju se i prava članova obitelji nakon smrti pirotehničara i s njima izjednačenim osobama.

Krajem 2004. godine održana je I. Revizijska konferencija država članica „Ottawske konvencije“ u čijem se izvješću generalno prihvaća da su osobe stradale od mina osobe koje su pojedinačno ili kolektivno pretrpjele fizičku ili psihičku povredu, ekonomski gubitak ili znatno uskraćivanje osnovnih ljudskih prava kroz djelovanje ili propuste vezane za korištenje mina. Također, sukladno članku 2 Konvencije o kazetnom streljivu, osobe stradale od kazetnog streljiva su sve osobe koje su ubijene ili su pretrpjele fizičku ili psihološku povredu, gospodarski gubitak, društvenu marginalizaciju ili znatno umanjeno ostvarivanja njihovih prava uslijed korištenja kazetnog streljiva. To obuhvaća osobe izravno pogođene učincima kazetnog streljiva, kao i njihove obitelji i zajednice; U

Broj žrtava u Republici Hrvatskoj

Godina	Broj nesreća	Lakše tjelesni ozljede	Smrtno stradali	Teške tjelesne ozljede	Ukupno
1991.	190	43	48	162	263
1992.	234	48	66	194	317
1993.	182	42	66	162	276
1994.	110	36	37	102	176
1995.	205	27	93	214	338
1996.	100	22	35	75	134
1997.	75	20	43	63	126
1998.	62	21	36	35	92
1999.	34	9	21	27	57
2000.	17	5	10	8	23
2001.	21	7	8	14	29
2002.	24	9	6	11	26
2003.	10	4	1	4	9
2004.	13	0	14	2	16
2005.	10	0	4	9	13
2006.	10	6	1	4	11
2007.	7	1	3	4	8
2008.	6	1	2	4	7
2009.	6	1	4	2	7
2010.	6	3	3	1	7
1998.-1.1.2011.	226	67	113	125	305
Ukupno	1322	306	501	1097	1935

*Napomena: Prikazani su podaci iz različitih baza podataka od 1991. - 1. 1. 2010. godine. Od 1998. kada je osnovan HCR vodi ažurnu i točnu bazu podataka. U prikazu su uključene sve kategorije stradalnika uključujući civilne žrtve, pirotehničare, pripadnike Hrvatske vojske, Civilne zaštite i MUP-a RH.

Vodiču Ženevskog međunarodnog centra za humanitarno razminiranje stoji: „Žrtve mina, a da ne spominjemo zajednice pogođene problemom MES-a i NUS-a zahtijevaju široki raspon potpore koja uključuje hitnu i kontinuiranu medicinsku pomoć, fizikalnu rehabilitaciju uključujući proteze i pomoćna sredstva, psihološku i socijalnu potporu, ekonomsku reintegraciju, te zakone i ostalu regulativu kreiranu tako da eliminira diskriminaciju i ujednači šanse.”

Krajnja odgovornost za pružanje potpore je na vladama država. Ottawska konvencija o tome kaže: „Svaka država članica, koja je u poziciji da to može učiniti, treba pružiti potporu u smislu skrbi i rehabilitacije te socijalno-ekonomske reintegracije žrtava mina”.

Protokol V. Konvencije o određenom konvencionalnom naoružanju navodi slične obveze prema žrtvama ubojnih sredstava.

b) - Zbirka podataka o osobama stradalim od MES-a i NUS-a

Hrvatski registar osoba s invaliditetom posjeduje sve podatke o žrtvama eksplozije, kao i podatke o umrlim osobama. U Hrvatskom registru osoba s invaliditetom zaključno s listopadom 2009. registrirano je 3065 živih osoba koje imaju zabilježen indikator koji ukazuje, ili bi mogao ukazivati, da se radi o eksplozivnom stradanju, a prema zapisu šifri Međunarodne klasifikacije bolesti MKB-10-Y 36-ratne operacije i W 40-eksplozija drugih sredstava. Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti vodi bazu stradalih pirotehničara i hrvatskih branitelja, a Ministarstvo

unutarnjih poslova posjeduje vlastitu bazu stradalih od MES-a i NUS-a. Svojevrsnu bazu posjeduju Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi o civilnim stradalnicima (334 ranjene i 76 poginulih osoba), Hrvatski centar za razminiranje te Centar za krizne situacije. Usprkos svim navedenim podacima i informacijama jedinstvena zbirka podataka o osobama stradalim od MES-a i NUS-a još uvijek ne postoji, ali je proces njene izrade započeo sredinom 2010. godine te se očekuje da će ista biti završena do kraja 2011.

c) - Zakonski okvir, institucije i reguliranje prava osoba s invaliditetom

Status i različiti oblici prava ostvaruju se kroz više od 280 različitih zakona i podzakonskih akata. Uloga pravnog okvira je donošenje zakona i odredbi za

zaštitu i ujednačavanje prava bez diskriminacije u bilo kojem pogledu. Pojedini temeljni zakoni bit će razrađeni u daljnjem tekstu brošure, no treba naglasiti da su navedeni temeljni zakoni doživjeli različite promjene i izmjene kao i niz pripadajućih pravilnika.

Devet je ključnih oblika pomoći minskim žrtvama u kojima sudjeluju vladin i nevladin sektor uz niz organizacija i pojedinačnih inicijativa.

Resorna ministarstva i institucije uključeni u program skrbi su:

- 1 • Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
- 2 • Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
- 3 • Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
- 4 • Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom
- 5 • Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- 6 • Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- 7 • Hrvatski zavod za zapošljavanje
- 8 • Hrvatsko ortopedsko društvo
- 9 • Klinički zavod za rehabilitaciju i ortopedska pomagala
- 10 • Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI
- 11 • Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom
- 12 • Ured za ljudska prava
- 13 • Hrvatski centar za razminiranje
- 14 • Veleposlanstva stranih zemalja u RH

Nevladin sektor i organizacije uključene u program skrbi:

- 1 • Udruga žrtava mina Karlovačke županije
- 2 • Udruga Mine Aid
- 3 • Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida (HSUTI)
- 4 • Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Hrvatske
- 5 • Zaklada „Hrvatska bez mina“
- 6 • Hrvatski Crveni križ
- 7 • Udruga za promicanje istih mogućnosti (UPIM)
- 8 • Međunarodni rehabilitacijski centar za žrtve mučenja
- 9 • International Trust Fund for Demining and Mine Victim Assistance (ITF)
- 10 • Udruga Bembo
- 11 • Centar M.A.R.E: Model Aktivne Rehabilitacije i Edukacije
- 12 • Centar za krizne situacije
- 13 • Norveška narodna pomoć-NPA
- 14 • Pojedinačne inicijative osoba ili organizacija
- 15 • Hrvatska udruga žrtava mina (aktivno djelovala do 2007. godine)

Više značajnih dokumenata vezano za osobe s invaliditetom (u daljnjem tekstu: OSI) doneseno je i ratificirano u protekle 4 godine/godine. Sukladno tome Republika Hrvatska potpisnica je:

- Konvencije o kazetnom streljivu koja je stupila na snagu 01.08.2010. godine.

Konvencija u okviru članka 5. vrlo detaljno govori o pravima stradalnika kao i obvezama država pozivajući se na međunarodno humanitarno i ljudska prava.

- Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, koja je stupila na snagu 3. svibnja 2008. godine.

Ovaj međunarodni dokument, po snazi iznad svih zakona u Republici Hrvatskoj, kroz 50 članaka unapređuje, štiti i osigurava punopravno i ravnopravno uživanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom (OSI).

U periodu između dviju revizijskih konferencija Ottawske konvencije na snazi je bila Nacionalna strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003.-2006. godine. Danas je na snazi **Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za OSI** od 2007.-2015. godine. Vlada RH donijela ju je polovicom 2007. godine.

U Nacionalnoj strategiji je zadana 101 mjera, definirani su nositelji i sunositelji provedbe, razrađene su aktivnosti i rokovi provedbe mjera, postavljeni indikatori provedbe i planirana sredstva za provedbusvake mjere. **Zadaća Nacionalne strategije je uskladiti sve programe djelovanja na području zaštite osoba s invaliditetom s dostignutim standardima na globalnoj razini**, ali i svim trendovima koji imaju za cilj nastojanje da sva područja života i djelovanja budu otvorena i pristupačna osobama s invaliditetom. **Opći ciljevi** Nacionalne strategije su poštivanje ljudskih prava, nediskriminacija, stvaranje jednakih mogućnosti, punopravno građansko sudjelovanje, punopravno sudjelovanje u životu zajednice i uključivanje u svjetske i europske okvire politike za osobe s invaliditetom. Nacionalna se strategija naslanja na već uspostavljene okvire, ali uz traženje novih rješenja za osiguravanje sveobuhvatnog pristupa u svim područjima od interesa za osobe s invaliditetom.

Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007.-2015. godine definira:

- 1 Poboljšanje materijalnog položaja
- 2 Ujednačavanje prava
- 3 Obrazovanje i rehabilitaciju
- 4 Ravnopravno uključivanje u društvenu zajednicu
- 5 Očuvanje digniteta i integriteta
- 6 Koordinirano djelovanje i učinkovito informiranje
- 7 Strategija se odnosi na sve osobe s invaliditetom bez obzira na vrijeme i okolnosti nastanka oštećenja
- 8 Pružanje materijalne i novčane pomoći u okviru različitih povlastica
- 9 Donošenjem Zakona o hrvatskom registru o osobama s invaliditetom ispunjen je osnovni preduvjet za ustrojavanje takove baze
- 10 Nadopunu državnoj strukturi čini otvoreniji način djelovanja putem nevladina sektora
- 11 Mogućnost obrazovanja i zapošljavanja
- 12 Profesionalna rehabilitacija
- 13 Rješavanje pitanja mobilnosti (ulazak u javne prostore, pločnici i ceste, preuređenja)
- 14 Pravilnik o ortopedskim pomagalima u skladu sa suvremenim medicinskim i tehničkim dostignućima

Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje pravca i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom; poboljšanje kvalitete življenja OSI u Europi od 2006.-2015. sadrži

15 smjernica za unapređenje temeljnih područja djelovanja od interesa za OSI na osnovnim načelima: nediskriminacije, jednakih mogućnosti i uključivanja u društvene procese.

Temeljem potpisanih i donesenih strateških dokumenata 2007. godine donesen je i Zakon o pravobraniteljstvu za osobe s invaliditetom, te je osnovan i **Ured pravobraniteljice za OSI**, koji u okviru svoje misije ima zadatak pridonijeti stvaranju društva jednakih

mogućnosti za sve građane na području Republike Hrvatske, za sve kategorije osoba s invaliditetom u svim životnim segmentima, svih starosnih skupina i u svim područjima njihova djelovanja. Ured pravobraniteljice treba biti poveznica između OSI, civilnog društva i institucija koje mogu sustavno riješiti probleme OSI koristeći najnovija saznanja i postignuća u svjetlu najboljih praksi, a kroz suradnju svih tijela koja rade na zaštiti i promicanju prava i interesa OSI. Ovlasti ureda su: upozoravati, savjetovati, davati preporuke, predlagati, obavještavati te ostvarivati uvid u prostore u kojima borave ili su trajno smještene OSI. Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne uprave, regionalne samo-uprave, pravne i fizičke osobe dužne su surađivati s pravobraniteljem i dostavljati tražena izvješća.

U okviru svoga rada Ured:

- prati uskladenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- prati izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te o suzbijanju svih oblika diskriminacije zbog invaliditeta,
- razmatra slučajeve povrede prava osoba s invaliditetom, izvještava javnost o povredama prava osoba s invaliditetom te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja,
- zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom,
- predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa osoba s invaliditetom,
- predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom,
- predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja obitelji osoba s invaliditetom,
- prikuplja informacije i obavještava javnost o stanju prava osoba s invaliditetom,
- obavlja druge poslove određene ovim Zakonom.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom sudjeluje u postupku izrade nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava osoba s invaliditetom ili kojima se uređuju pitanja od značaja za osobe s invaliditetom.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom može potaknuti donošenje i izmjene zakona i drugih propisa koji se odnose na prava i zaštitu osoba s invaliditetom.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom pruža savjetodavnu pomoć osobama s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom surađuje s udrugama osoba s invaliditetom, udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom te inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja osoba s invaliditetom.

U obavljanju poslova iz svog djelokruga pravobranitelj za osobe s invaliditetom ovlašten je upozoravati, predlagati, obavještavati i davati preporuke.

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom ovlašten je nadležnim tijelima državne uprave, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnim i fizičkim osobama predlagati poduzimanje mjera za poboljšanje položaja osoba s invaliditetom i zahtijevati izvješća o poduzetim mjerama.

„Kako ne bi Konvencija o pravima osoba s invaliditetom ostala samo na papiru, potrebno je provoditi ju svakog dana i na svakom mjestu uz razvijanje otvorenosti, dobronamjernosti i međusobnog razumijevanja u partnerskim odnosima državnih tijela i institucija, civilnog društva i samih osoba s invaliditetom i njima bliskim osobama.“

(Mira Pekeč-Knežević, zamjenica pravobraniteljice za osobe s invaliditetom)

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu [Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi](#) (NN br. 38/07. od 13. travnja 2007. godine formirana je Uprava za zaštitu žrtava i sudionika rata s [Odjelom za zaštitu civilnih žrtava iz Domovinskog rata Hrvatske](#) među kojima su i žrtve mina.

U Odjelu za zaštitu civilnih žrtava iz Domovinskog rata obavljaju se sljedeći poslovi: neposredna primjena zakona i propisa; stručna pomoć i osiguravanje njihove provedbe; sudjelovanje u izradi nacrtu propisa iz sustava zaštite žrtava i sudionika rata; praćenje stanja i predlaganje mjera za unaprjeđenje položaja korisnika; rješavanje u drugostupanjskom upravnom postupku i obnovi postupka, te reviziji prvostupanjskih rješenja iz područja zaštite civilnih invalida iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji; neposredni upravni nadzor nad radom prvostupanjskih tijela državne uprave; sudjelovanje u realizaciji psihosocijalne pomoći za civilne žrtve iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji; suradnja s vladinim i nevladinim organizacijama u cilju pružanja pomoći i predlaganja mjera za unaprjeđenje skrbi o

civilnim stradalnicima Domovinskog rata i članova njihovih obitelji; sudjelovanje u definiranju sadržajnih funkcija informacijskog sustava i podsustava pravne zaštite korisnika, korisničkih zahtjeva i programskih rješenja te njihova primjena; izrada stručnih mišljenja u vezi s provedbom pravne zaštite korisnika; posutapanje po predstavkama i upitima građana, udruga i tijela državne uprave; sudjelovanje u izradi provedbenih propisa u vezi s utvrđivanjem mjesečnih svota osobne invalidnine i drugih novčanih primanja; prijem i obrada zahtjeva za doznaku sredstava, izrada naloga za isplatu i likvidacija faktura; vođenje evidencije o izvršenim isplatama i o broju i strukturi korisnika; izrada financijskih, statističkih i ostalih izvješća i očitovanja na upite korisnika i zainteresiranih tijela.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI - osnovan je u prosincu 2005. godine. Djelatnosti Fonda su: provođenje politike razvoja i unaprjeđivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom te predlaganje mjera u svrhu razvoja i poticaja mjera za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s inva-

NAGRADA POSLODAVAC GODINE ZA OSOBE S INVALIDITETOM

lidity; izrada programa usmjerenih ka potrebi senzibilizacije svih sudionika u procesu profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom; organiziranje i provođenje savjetovanja, okruglih stolova i seminara u smislu edukacije poslodavaca i drugih sudionika relevantnih za rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom; u suradnji s drugim državnim tijelima, praćenje i analiziranje specifičnih potreba zapošljavanja i praćenja aktualne zaposlenosti i trajanja zaposlenosti osoba s invaliditetom; prikupljanje novčanih sredstava putem donacija i darova te njihovo usmjeravanje u financiranje programa profesionalne rehabilitacije

i zapošljavanja osoba s invaliditetom; organiziranje humanitarnih i sličnih akcija u svrhu prikupljanja novčanih sredstava; financiranje ili sufinanciranje ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i radnih centara; isplata novčanog poticaja; sufinanciranje razvoja postojećih programa, te uvođenja novih tehnologija i programa namijenjenih zapošljavanju osoba s invaliditetom; sufinanciranje programa za održavanje zaposlenosti osoba s invaliditetom; sufinanciranje i financiranje programa edukacije stručnih osoba na području profesionalne rehabilitacije; sufinanciranje i financiranje programa istraživanja i razvoja profesionalne rehabilitacije; nadzor nad ostvarivanjem prava na novčani poticaj i nad korištenjem drugih sredstava koje je odobrio Fond, drugi poslovi predviđeni Statutom Fonda.

U ožujku 2006. godine usvojen je **Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece 2006.-2012. za djecu s posebnim potrebama.**

d) - Ciljevi sukladno Hrvatskom akcijskom planu za pomoć osobama stradalim od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava 2010. – 2015.

Početak 2010. godine Hrvatski centar za razminiranje osnovao je Koordinacijsko tijelo za pomoć osobama stradalim od MES-a i NUS-a. Navedeno tijelo izradilo je Hrvatski akcijski plan pomoći osobama stradalima od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava temeljem obveza preuzetih potpisivanjem Ottawске konvencije i Konvencije o kazetnom streljivu, kao i odluka te smjernica Preglednih konferencija UN-a održanih u Nairobiju i Cartageni te zaključcima Prvog sastanka država stranaka Konvencije o kazetnom streljivu u Vientianeu. Hrvatski akcijski plan za pomoć osobama stradalim od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava 2010. do 2015. ima 6 temeljnih područja i pripadajuće ciljeve:

1. RAZUMIJEVANJE PROBLEMA S KOJIM SE SUOČAVAMO

SVRHA: Podizanje kvalitete života i usluga za osobe stradale od MES-a i NUS-a, kroz uključivanje svih nadležnih tijela i resora te praćenje pružanja usluga kao odgovora na potrebe i procjena uspješnosti pruženih usluga.

Ciljevi:

- Uspostaviti jedinstvenu zbirku podataka o osobama stradalim od MES-a i NUS-a do kraja 2011. godine.
- Unaprijediti rad i učinkovitost Koordinacije.
- Raditi na senzibilizaciji i podizanju javne svijesti građana i medija u RH u pogledu ostvarivanja temeljnih ljudskih prava osoba stradalih od MES-a i NUS-a i OSI općenito.
- Zadržati trend u kojem od 2004. godine nije bilo stradanja djece od MES-a i NUS-a.
- Zagovarati jaču povezanost i suradnju vladinog i

nevladinog sektora u kreiranju učinkovitih i ostvarivih programa pomoći osobama stradalima od MES-a i NUS-a.

- Osigurati veća financijska sredstva za financiranje rada NVO i tiskanje promidžbenog materijala.
- Uspostaviti jaču međusobnu povezanost NVO u borbi za ostvarivanje odgovarajućih prava OSI.
- Provoditi ciljeve „Nacionalne strategije razvitka sustava zdravstva 2006.-2011.“
- Provoditi mjere iz „Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu“ u koji su uključene i OSI.
- Nastaviti uključivati OSI u profesionalnu rehabilitaciju kroz mrežu područnih službi i ispostava Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje: HZZ) na cijelom prostoru RH

2. HITNI MEDICINSKI POSTUPCI I DALJNJA MEDICINSKA SKRB

SVRHA: Smanjiti smrtnost stabiliziranjem životnih funkcija na terenu od strane kvalificiranog medicinskog osoblja s odgovarajućom opremom, čime će se posljedice stradanja svesti na najmanju moguću mjeru.

Ciljevi:

- Reorganizacija izvanbolničke hitne medicinske službe.
- Osiguranje odgovarajućih vozila i opreme za potrebe izvanbolničke hitne medicinske službe.
- Izrada programa izobrazbe radnika hitne medicinske službe.
- Preustroj bolničke hitne medicinske službe.
- Izrada proceduralnih propisa hitne medicinske službe.
- Edukacija stanovništva o svim aspektima hitne medicinske službe.

3. FIZIKALNA REHABILITACIJA

SVRHA: Vratiti maksimalnu fizičko-funkcionalnu sposobnost osobama stradalim od MES-a i NUS-a uključujući pribavljanje prikladnih pomagala.

Cilj: Usklađivanje Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala sukladno mogućnostima i smjernicama struke kroz rad Povjerenstva za ortopedska i druga pomagala HZZO-a.

4. PSIHOSOCIJALNA POMOĆ

SVRHA: Pomoći osobama stradalim od MES-a i NUS-a, članovima obitelji stradalih i poginulih, u nošenju s novonastalom situacijom i brojnim psihosocijalnim prilagodabama, kako bi ponovo zauzeli svoju ulogu u zajednici te uspostavili i očuvali zdrav i pozitivan pogled na svijet.

Ciljevi:

- Osigurati rad stručnog kriznog tima na lokalnoj razini, za osobe stradale od MES-a i NUS-a, koji ima zadaću odmah po stradanju običi stradalnika i njegovu obitelj i uputiti ih, uz pružanje psihološke pomoći, na daljnje korake u ostvarivanju prava.
- Osigurati odgovarajuću psihosocijalnu podršku od strane već postojećih Centara za PSP, Obiteljskih centara i CSS-a.
- Osigurati pomoć i podršku stradalnika stradalniku (*peer support*) od strane NVO s ciljem osnaživanja, kroz terenske obilaskne i grupe za samopomoć.
- Poticati međusektorsku suradnju u procesima planiranja i provedbe psihosocijalnih programa.

5. EKONOMSKA REINTEGRACIJA

SVRHA: Omogućiti osobama stradalim od MES-a i NUS-a i OSI općenito pristup profesionalnom usmjeravanju i cjeloživotnom učenju, sukladno interesima i mogućnostima, bez obzira na životnu dob, obrazovanje i radni status. Jačati kapacitete dionika koji djeluju u okviru pomoći pri zapošljavanju osoba stradalih od MES-a i NUS-a i OSI općenito

Ciljevi:

- Poticati samozapošljavanje i zapošljavanje osoba stradalih od MES-a i NUS-a i pratiti dinamiku njihovog zapošljavanja na otvorenom tržištu rada te povećati informiranost stradalnika o vlastitim pravima i mogućnostima u pogledu zapošljavanja i samozapošljavanja.
- Povećati dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja i cjeloživotnog obrazovanja osobama stradalim od MES-a i NUS-a.
- Razviti nove i usavršiti postojeće oblike profesionalne rehabilitacije.
- Pratiti potrebe i strukturu nezaposlenih osoba stradalih od MES-a ili NUS-a.
- Pratiti broj osoba stradalih od MES-a i NUS-a prijavljenih pri HZZ i HZMO.
- Senzibilizirati poslodavce za zapošljavanje OSI.
- Povećati kapacitete djelatnika institucija direktno uključenih u rad s OSI i standardizirati metode njihova rada.
- Unaprijediti prava s osnove invaliditeta te predložiti odgovarajuće propise.

6. ZAKONI I JAVNE POLITIKE

SVRHA: Revidirati postojeće zakone, politike, planove te zakonske okvire i rješenja s ciljem adekvatnog zadovoljavanja potreba i ostvarivanja temeljnih ljudskih prava osoba stradalih od MES-a i NUS-a te OSI općenito, posebno što se tiče njihovog usklađivanja sa standardima EU i dostignutom europskom praksom.

Ciljevi:

- Kontinuirano djelovati na utvrđivanje pravne sigurnost kroz usklađivanje postojećih pravnih propisa (radno pravo i mirovinsko osiguranje, profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje, pravo na kretanje i graditeljstvo i sl.).
- Kontinuirano pratiti i provoditi sve preuzete obveze i mjere koje proizlaze iz „Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti OSI 2007-2015“ te Ottawске konvencije i KKS-a, a koje se tiču pomoći osobama stradalima od MES-a i NUS-a

Prava na osnovi invalidnosti

1) - Utvrđivanje tjelesnog oštećenja

Utvrđeno tjelesno oštećenje je osnova za stjecanje prava na novčanu naknadu, reguliranu u sustavu **mirovinskog osiguranja** ili u sustavu **socijalne skrbi**. Tjelesno oštećenje utvrđuje stručno tijelo vještačenja ovisno o statusu i životnoj dobi osobe, te sustavu u kojemu osoba želi ostvariti novčanu naknadu na osnovi svoje invalidnosti.

U slučaju ozljede na radu ili profesionalne bolesti, tjelesno oštećenje utvrđuje komisija za medicinsko vještačenje područnog ureda **Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje**.

U slučaju ozljede ili bolesti punoljetne osobe izvan radnog odnosa, tjelesno oštećenje utvrđuje **Prvostupanjsko tijelo vještačenja** u Centru za socijalnu skrb. Postupak za utvrđivanje tjelesnog oštećenja djece i osoba izvan radnog sustava pokreće se preko područnih centara za socijalnu skrb, **nakon podnesenog zahtjeva radi ostvarivanja nekog od prava iz socijalne skrbi** sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (N.N. br. 73/07, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07) i Pravilnika o sastavu i načinu rada tijela vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i drugih prava po posebnim propisima (N.N. br. 64/02 i 105/07). **Prvostupanjska tijela vještačenja** u sustavu

socijalne skrbi procjenjuju vrstu stupanj i težinu oštećenja zdravlja u postupku ostvarivanja ne samo prava iz socijalne skrbi, nego i prava iz drugih sustava (kao što je npr. pravo na uvećani dječji doplatok i pravo na zdravstvenu zaštitu zdravstveno neosiguranih osoba) pa ovisno o traženom pravu – zaključak za vještačenjem može uputiti ne samo nadležni centar za socijalnu skrb nego i **nadležna područna služba HZMO, odnosno županijski/gradski ured za zdravstvo, rad socijalnu zaštitu i branitelje**.

Tijela vještačenja sukladno Pravilniku (N.N. br. 64/02 i 105/07) nadležna su za postupak utvrđivanja vrste i stupnja težine tjelesnog ili mentalnog oštećenja, vrste i težine psihičke bolesti, potpune nesposobnosti za rad, trajne ili privremene promjene u zdravstvenom stanju, postojanja sposobnosti za osposobljavanje za samostalan život, postojanja sposobnosti za osposobljavanje za samostalan rad, prijeko potrebe stalne ili privremene pomoći i njege druge osobe i njezin opseg u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi, te postojanja vrste i stupnja težine oštećenja zdravlja u postupku ostvarivanja prava na doplatok za djecu.

2) - Zdravstvena zaštita

Temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN br. 150/08.; 155/09; 71/10. i 139/10), Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN br. 150/08.; 94/09.; 153/09.; 71/10. i 139/10), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN br. 153/09.) i Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (N.N. br. 85/06.; 150/08. i 71/10), osigurane osobe stječu prava i obveze u korištenju zdravstvene zaštite, kao i druga prava i obveze iz zdravstvenog osiguranja kroz: **obvezno, dopunsko, dodatno i privatno** zdravstveno osiguranje. Obvezno zdravstveno osiguranje je obvezno za sve osigurane osobe (osiguranike), a provodi ga Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i obuhvaća pravo na zdravstvenu zaštitu i novčane naknade, koja su pobliže

uređena Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine" broj 67/09.; 116/09.; 04/10.; 13/10.; 88/10. i 131/10.). Pravo na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja obuhvaća pravo na:

- 1 primarnu zdravstvenu zaštitu,
- 2 specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu,
- 3 bolničku zdravstvenu zaštitu,
- 4 pravo na korištenje lijekova koji su utvrđeni osnovnom i dopunskom listom lijekova Zavoda,
- 5 pravo na stomatološko-protetičku pomoć i stomatološko-protetičke nadomjestke,
- 6 pravo na ortopedska i druga pomagala,
- 7 pravo na zdravstvenu zaštitu u inozemstvu.

Osigurane osobe obvezne su sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite u visini od 20% pune cijene zdravstvene zaštite, a iznos ne može biti manji od propisanog postotka proračunske osnovice.

Dopunsko, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje je dobrovoljno. Ukoliko se sredstva za dopunsko osiguranje osigurane osobe ne podmiruju iz sredstava Državnog proračuna, preporuča se ugovaranje **dopunskog osiguranja** jer se u tom slučaju ne plaća sudjelovanje u troškovima korištenja zdravstvene zaštite, tj. ne plaća se sudjelovanje za bolničko liječenje ili ambulantno liječenje za dijagnostiku u bolnici, za plaćanje ortopedskih i drugih pomagala u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala ("Narodne novine", broj 17/09.; 23/09.; 53/09.; 116/09.; 04/10.; 88/10.; 110/10.; 113/10. i 1/11), za specijalističke stomatološke usluge, za fizikalnu terapiju u kući i kod liječenja u inozemstvu.

Osiguranici koji nisu obvezni sudjelovati u troškovima obveznog zdravstvenog osiguranja sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju u troškovima zdravstvene zaštite su **djeca do navršene 18. godine života i djeca osiguranika koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad** sukladno posebnim propisima. Ovo pravo dokazuju iskaznicom zdravstveno osigurane osobe.

a) Osiguranici kojima policu za dopunsko osiguranje snosi državni proračun

Sredstva za premiju dopunskoga zdravstvenog osiguranja koje provodi Zavod osiguravaju se u državnom proračunu za osiguranike:

1. osigurane osobe s invaliditetom koje imaju 100% oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema posebnim propisima, osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja te osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili psihičkom bolešću zbog kojih ne mogu samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima o socijalnoj skrbi,
2. osigurane osobe darivatelje dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja,
3. osigurane osobe dobrovoljne davatelje krvi s više od 35 davanja (muškarci), odnosno s više od 25 davanja (žene),
4. osigurane osobe redovite učenike i studente starije od 18 godina,
5. osigurane osobe čiji prihod po članu obitelji u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od 45,59% proračunske osnovice, a za osiguranike - samce, ako im prihodovni cenzus u prethodnoj kalendarskoj godini nije veći od 58,31% proračunske osnovice.

Navedene osobe pravo na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja na teret državnog proračuna ostvaruju na osnovi rješenja nadležnih tijela (Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Centra za socijalnu skrb i sl.), potvrdom zdravstvene ustanove o darovanom dijelu ljudskog tijela u svrhu liječenja, potvrdom Hrvatskog crvenog križa ili Hrvatskog zavoda za transfuzijsku medicinu o broju darivanja krvi, potvrdom nadležne obrazovne ustanove o redovnom školovanju odnosno studiranju, dokazom da ispunjavaju uvjet prihodovnog cenzusa, a u skladu s Pravilnikom o postupku, uvjetima i načinu utvrđivanja prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna.

Bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući

Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući (NN br. 46/07, 64/08, 91/09 i 118/09), osigurana osoba ostvaruje pravo na bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom na osnovi bolesti, bolesnih stanja i posljedica ozljeda navedenih u popisu Pravilnika, a ovisno o funkcionalnom statusu, odnosno kada se provođenjem medicinske rehabilitacije očekuje poboljšanje funkcionalnog statusa. **Osigurana osoba može iznimno ostvariti pravo na provođenje fizikalne terapije u kući u slučaju kada je potpuno nepokretna, odnosno teško pokretna.**

Zdravstvena njega u kući osigurane osobe

Zdravstvena njega u kući regulirana je Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja na zdravstvenu njegu u kući osigurane osobe (NN br. 88/10. i 1/11.). Prijedlog za provođenje zdravstvene njege osigurane osobe izabrani doktor daje nakon što je izvršio uvid u medicinsku dokumentaciju, obavio pregled i utvrdio zdravstveno stanje osigurane osobe. Provođenje zdravstvene njege može se odobriti maksimalno

sedam puta tjedno kroz 30 dana. Dnevno se može odobriti postupak zdravstvene njege u trajanju od maksimalno 135 minuta bez uračunatog vremena puta. Kod najtežih bolesnika, posebno onih s definiranim trajnim stanjima, provođenje zdravstvene njege u kući može se odobriti u trajanju od 90 dana u jednom odobrenju, prema dijagnozama utvrđenim u popisu bolesti i stanja za odobrenje zdravstvene njege u kući kroz 90 dana, kako slijedi:

POPIS BOLESTI I STANJA ZA ODOBRENJE ZDRAVSTVENE NJEGE U KUĆI KROZ 90 DANA

Redni broj	Šifra prema MKB	Dijagnoza
1.	G12.0-9	Spinalna mišićna atrofija
2.	G35, G36.0-9, G37.0-9	Demijelinizirajuće bolesti središnjeg živčanog sustava
3.	G80.0-9, G81.0-9, G82.0-5	Cerebralna paraliza i ostali paralitički sindromi (hemiplegija, paraplegija, tetraplegija)
4.	R40.2	Koma
5.	Z51.5	Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti
6.	Z99.1	Ovisnost o respiratoru

Iznimno od naprijed navedenog, u slučaju potrebe dugotrajnog provođenja zdravstvene njege u kući osiguranih osoba prema naprijed navedenim dijagnozama kao i kod osiguranih osoba s prirođenim malformacijama i deformacijama (Q00-Q89) zdravstvena njega u kući može se odobriti u trajanju od godine dana u jednom odobrenju uz obvezu ovlaštenog doktora Zavoda da najmanje jednom u tri mjeseca provjeri opravdanost nastavka provođenja zdravstvene njege u kući.

Prava na ortopedska i druga pomagala

Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala (NN br. 17/09.; 23/09.; 53/09.; 116/09.; 04/10.; 88/10.; 110/10.; 113/10. i 1/11), osigurane osobe na teret sredstava HZZO ostvaruju pravo na: pomagala, popravak pomagala, rezervne dijelove i potrošni materijal, te izradu pomagala određene kakvoće. **Pomagalo propisuje izabrani doktor** (opće/obiteljske medicine, pedijatrije i stomatologije) **odnosno specijalist**, radnici ugovorne zdravstvene ustanove, odnosno ugovorni doktori privatne prakse s kojima je Zavod sklopio ugovor o pružanju zdravstvene zaštite.

Ako je za ostvarivanje prava na pomagalo potrebno odobrenje ovlaštenog doktora Zavoda, ili liječničkog povjerenstva za ortopedska i druga pomagala Direkcije Zavoda ugovorni doktor propisuje pomagalo na odgovarajućoj tiskanici, koju zajedno s medicinskom dokumentacijom i potankim obrazloženjem medicinske indikacije za pomagalo, te tehničkom dokumentacijom osigurana osoba dostavlja radi dobivanja odobrenja područnom uredu Zavoda, odnosno ispostavi područnog ureda Zavoda.

Iznimno, osigurana osoba može na osnovi odobrenja liječničkog povjerenstva za pomagala Direkcije Zavoda ostvariti pravo na pomagala utvrđena u Popisu pomagala, za koja ne ispunjava propisanu medicinsku indikaciju, ako je prema prijedlogu ugovornog doktora primjena tog pomagala nužna za liječenje i rehabilitaciju osigurane osobe. Za pojedine vrste pomagala, za koja je to utvrđeno u Popisu pomagala, ispunjenje uvjeta za njihovo ostvarivanje utvrđuje i odobrenje za pomagalo daje ovlašteni radnik Zavoda, te kada utvrdi da osigurana osoba ispunjava propisane uvjete za određeno pomagalo ovjerava potvrdu o pomagalu i dodjeljuje joj broj potvrde.

Osigurana osoba obvezna je sudjelovati u troškovima pomagala, te iznosi 20% vrijednosti pomagala, odnosno minimalno 50 kn u skladu s člankom 16. stavkom 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine" broj 150/08., 94/09., 153/09., 139/10.).

3) - Zapošljavanje osoba s invaliditetom i poticaji zapošljavanja

Na temelju čl. 79 Zakona o radu (NN br.149/09) poslodavac može otkazati zaposleniku (osobno uvjetovani otkaz) uz prethodnu suglasnost radničkog vijeća. Zakonom o porezu na dohodak (NN br. 177/04.; 73/08. i 80/10) i Zakonom o porezu na dobit (NN br. 177/04, 90/05, 57/06.; 146/08. i 80/10.), može se koristiti pravo na umanjene porezne osnovice u svrhu obavljanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja invalida. Plaća se porez na dobit u visini od 25% od propisane stope.

Temeljem Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN br. 143/02 i 33/05) i Odluci o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN br. 8/08) novčane poticaje mogu ostvariti poslodavci koji zapošljavaju osobu s invaliditetom i osobe s invaliditetom kod samozapošljavanja. Prema Zakonu o

profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom **profesionalna rehabilitacija obuhvaća sljedeće mjere i aktivnosti:**

- utvrđivanje preostalih radnih i općih sposobnosti,
- profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti,
- analizu tržišta rada, mogućnost zapošljavanja i uključivanja u rad,
- procjenu mogućnosti izvođenja, razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja,
- radno osposobljavanje, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i programe za održavanje i usavršavanje radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja,
- informiranje i savjetovanje o pomoćnoj tehnologiji u učenju i radu,
- pojedinačne i skupne programe za unaprjeđenje radno-socijalne uključenosti u zajednicu,
- savjetodavne prijedloge o primjeni različitih tehnologija i tehnika u učenju i radu uz procjenu mogućnosti primjene,
- pretprofesionalno učenje, planiranje i primjena odabrane tehnologije,
- razvoj motivacije i osposobljavanje osobe s invaliditetom u korištenju odabrane tehnologije,
- tehničku pomoć, podršku, praćenje i procjenu rezultata,
- informiranje i podršku u izvorima financiranja.

Postupak utvrđivanja invaliditeta i smanjene radne sposobnosti te ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju pokreće se na zahtjev osobe s invaliditetom, njezinih roditelja, zakonskog zastupnika, skrbnika, izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite, socijalnog radnika ili defektologa. O načinu ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju nezaposlenih osoba s invaliditetom odlučuje **u**

prvom stupnju područna služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojoj je osoba s invaliditetom prijavljena kao nezaposlena.

Sukladno navedenoj Odluci o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom poticaji se dijele na redovne poticaje i posebne poticaje:

U Redovne poticaje spadaju:

1. Novčani poticaji - Naknada u visini uplaćenog doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje i doprinosa za zapošljavanje (članak 3. - 7.)
2. Naknada razlike smanjenog radnog učinka (članak 8. - 13.)
3. Sufinanciranje troškova osobnog asistenta (pomagača u radu) (članak 14. - 19.)

U Posebne poticaje spadaju:

4. Jednokratna materijalna davanja - obrazovanje osobe s invaliditetom
- 4.1. Obrazovanje zaposlenih osoba s invaliditetom (članak 21. - 24.)
- 4.2. Obrazovanje nezaposlenih osoba s invaliditetom u cilju zapošljavanja (članak 25. - 28.)
5. Sredstva za prilagodbu radnog mjesta - arhitektonska prilagodba (članak 29. - 33.)

6. Sredstva za prilagodbu uvjeta rada - tehnička prilagodba (članak 34. - 38.)
7. Kreditna sredstva po povoljnijim uvjetima namijenjena kupnji strojeva, opreme, alata ili pribora potrebnog za zapošljavanje osobe s invaliditetom (članak 39. - 42.)
8. Sufinanciranje troškova radnog terapeuta (članak 43. - 47.)

Poslodavac odnosno osoba koja se samozapošljavanja podnosi Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom pismeni zahtjev za ostvarivanje prava.

4) - Mirovinsko osiguranje

Zakonom o mirovinskom osiguranju (NN br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05.; 79/07.; 35/08. i 121/10.), osiguranicima se obvezno osiguravaju prava na: starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu, obiteljsku mirovinu, najnižu mirovinu, osnovnu mirovinu, profesionalnu rehabilitaciju, nadoknadu zbog tjelesnog oštećenja, nadoknadu

putnih troškova u svezi s ostvarivanjem osiguranih prava. Stoga se radnicima, odnosno osiguranicima, u slučaju ako postanu žrtve minskoeksplozivnih sredstava, a od zadobivenih posljedica kod njih nastupi invalidnost, osigurava **pravo na invalidsku mirovinu i pravo na profesionalnu rehabilitaciju**, a u slučaju smrti, članovima obitelji smrtno stradaloga osiguranika osigurava se pravo na **obiteljsku mirovinu**.

Podnošenje zahtjeva za invalidsku mirovinu

Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva nadležnoj područnoj službi HZMO-a.

Nadležna je područna služba HZMO-a na području na kojem je osoba koja podnosi zahtjev osigurana; ako je podnositelj zahtjeva izvan radnog odnosa,

a od posljednjeg osiguranja je proteklo više od 12 mjeseci, nadležna je područna služba na području koje je prebivalište osobe koja podnosi zahtjev. Ako je prebivalište podnositelja zahtjeva u inozemstvu, nadležna je područna služba na čijem je području bilo posljednje osiguranje.

Pri podnošenju zahtjeva, potrebno je priložiti:

- tiskanicu 1-IN (Izvjješće s nalazom i mišljenjem liječnika)
- tiskanicu 2-IN (Opći podaci o osiguraniku s opisom poslova koje obavlja) – popunjava ga poslodavac ako je osiguranik u radnom odnosu
- radnu knjižicu – ako je osiguranik izvan radnog odnosa

Ako je osiguranik bio zaposlen u inozemstvu, potrebno je to navesti u zahtjevu, te uz već navedeno priložiti:

- dokaze o radu u inozemstvu (karte osiguranika i slično)
- dokaz o državljanstvu

Podnošenje zahtjeva za obiteljsku mirovinu

Ako se zahtjev za obiteljsku mirovinu podnosi **nakon smrti osiguranika**, nadležna je područna služba HZMO-a na području koje je osoba od koje se izvodi pravo na mirovinu bila posljednji put osigurana. Popunjenom zahtjevu za obiteljsku mirovinu (tiskanica se može nabaviti u 'Narodnim novinama'), potrebno je priložiti:

- radnu knjižicu osobe od koje se izvodi pravo na mirovinu
- smrtni list
- vjenčani list

- rodne listove za sve članove obitelji koji traže da im se prizna pravo na mirovinu
- školske potvrde za djecu na redovitom školovanju
- izjavu jesu li članovi obitelji zaposleni, odnosno koriste li neku drugu mirovinu

Ako se zahtjev za obiteljsku mirovinu podnosi **nakon smrti korisnika mirovine**, nadležna je područna služba HZMO-a na čijem je području bilo prebivalište korisnika mirovine. Popunjenom zahtjevu za obiteljsku mirovinu potrebno je priložiti:

- smrtni list
- vjenčani list (izdan nakon smrti korisnika mirovine)
- rodne listove za sve članove obitelji koji traže da im se prizna pravo na mirovinu
- školske potvrde za djecu na redovitom školovanju
- izjavu jesu li članovi obitelji zaposleni, odnosno koriste li neku drugu mirovinu

Ako je osoba od koje se izvodi pravo na mirovinu bila zaposlena u inozemstvu, potrebno je to navesti u zahtjevu, te uz već navedeno priložiti:

- dokaze o radu u inozemstvu (osiguraničke karte i slično)
- dokaz o državljanstvu

Podnošenje zahtjeva za naknadu zbog tjelesnog oštećenja

Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva nadležnoj područnoj službi HZMO. Novčana naknada zbog tjelesnog oštećenja prema ZOMO-u priznaje se isključivo u slučaju ako je tjelesno oštećenje nastalo zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Nadležna je područna služba HZMO na području kojem je osoba koja podnosi zahtjev osigurana. Popunjenom zahtjevu (tiskanica se može nabaviti u 'Narodnim novinama') potrebno je priložiti prijavu o ozljedi na radu.

Stož mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem (beneficirani radni staž)

Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (NN br. 71/99, 46/07 i 41/08), koji se primjenjuje od 16. srpnja 1999. propisana su radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i osiguranci invalidne osobe kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem. Osobama s invaliditetom prema ovom zakonu smatraju se: slijepi osobe, osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljele od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze, reumatoidnog artritisa, **gluhe osobe**, te osobe koje se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica.

Ove osobe za vrijeme dok su zaposlene s punim radnim vremenom imaju pravo na beneficirani staž i to svakih 12 mjeseci provedenih na radu računa se kao 15 mjeseci staža osiguranja. Da bi se staž beneficirao, osiguranik mora podnijeti područnoj službi Hrvat-

skog zavoda za mirovinsko osiguranje prema mjestu zaposlenja zahtjev za utvrđivanje statusa osobe s invaliditetom.

Stož osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem reguliran je: Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba („Narodne novine”, broj 128/99, 129/00, 16/01 i 22/02); Zakonom o vatrogastvu („Narodne novine”, broj 106/99); **Zakonom o humanitarnom razminiranju („Narodne novine”, br.153/05, 63/07,152/08)**; Zakonom o Uredu za suzbijanje korupcije organiziranog kriminaliteta; („Narodne novine”, broj 88/01, 12/02); Zakonom o carinskoj službi („Narodne novine”, broj 67/01); Zakonom o sudovima („Narodne novine”, broj 3/94, 75/95, 100/96, 115/97, 131/97, 129/00, 67/01, 5/02, 67/01, 5/02, 101/03, 117/03, 17/04).

5) - Socijalna skrb

Zakonom o socijalnoj skrbi (NN br. 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06, 79/07) i na osnovi njega donesenim propisima, samac ili obitelj imaju pravo na:

- stalnu pomoć,
- pomoć za podmirenje troškova stanovanja,
- doplatka za pomoć i njegu,
- pomoć i njegu u kući koja obuhvaća i patronažu u kući,
- osobnu invalidninu,
- status roditelja njegovatelja,
- naknada do zaposlenja,
- skrb izvan vlastite obitelji u okviru kojeg se os-

tvaruju razni oblici smještaja, boravka, samostalnog stanovanja, osposobljavanje za samostalan rad, odjeća i obuća, osobne potrebe korisnika stalnog smještaja,

- pogrebne troškove.

Sukladno ovome zakonu mogu se ostvariti i drugi oblici pomoći kao što su: savjetovanje, pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća te jednokratna pomoć. **Zahtjev se podnosi Centru za socijalnu skrb, odnosno njegovoj podružnici ili uredu prema prebivalištu, odnosno boravištu stranke.**

a) Pravo na doplatku za djecu

Zakonom o doplatku za djecu (NN br. 94/01, 138/06, 107/07 i 37/08), pravo na doplatku za djecu stječe korisnik za djecu do 15. ili do 19. godine života ako se nalaze na školovanju u srednjim školama, iznimno do 21. godine života za djecu s oštećenjem zdravlja ili do 27. godine života za djecu s teškim oštećenjem zdravlja nastalim prije navršene 18. godine života pod uvjetom da mu ukupni dohodak po članu kućanstva mjesečno ne prelazi dohodovni cenzus (niži 20% ili viši 50% proračunske osnovice) i da živi u kućanstvu s djetetom. **Zahtjevi se podnose područnoj službi HZMO po mjestu stanovanja.** Uz zahtjev za priznanje prava na doplatku podnose se sljedeći dokazi:

Za podnositelja zahtjeva:

- osobna iskaznica - preslika
- rješenje centra za socijalnu skrb (o skrbništvu, o čuvanju i odgoju djeteta)
- odobrenje za trajno nastanjenje (za stranca).

Za djecu za koju se traži doplatku:

- dokaz o rođenju djeteta (izvadak iz matice rođenih, rodni list, potvrda o rođenju)
- potvrda o redovitom školovanju za svu školsku djecu, osim za djecu s utvrđenim težim oštećenjem zdravlja
- dokaz (nalaz i mišljenje ili rješenje) centra za socijalnu skrb o postojanju oštećenja zdravlja djeteta
- dokaz o smrti roditelja
- dokaz o postojanju potpune i trajne nesposobnosti za samostalan život i rad roditelja
- dokaz da je prebivalište roditelja nepoznato

- rješenje o oduzimanju poslovne sposobnosti roditelja

Za članove kućanstva:

- osobna iskaznica za punoljetnog člana - preslika
- dokaz o rođenju djeteta za maloljetnu djecu za koju se ne traži doplatku.

Za utvrđivanje dohodovnog cenzusa:

- potvrdu **isplatelja prihoda** o ostvarenim prihodima podnositelja zahtjeva i svih članova kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini (za dohodak od nesamostalnog rada, naknada zbog bolovanja, nezaposlenosti, porodnog dopusta, kao i za dohodak od samostalne djelatnosti o kojima Porezna uprava ne vodi evidenciju, tj. za dohodak od samostalne djelatnosti za koju ne postoji obveza porezne prijave)
- potvrdu **porezne uprave** za dohodak od samostalnog rada o kojima Porezna uprava vodi evidenciju (dohodak od obrta, od zakupnine i najamnine i dr.)
- mirovinsku uputnicu ili presliku rješenja o mirovini za člana kućanstva.

Dokaze o prihodima ne podnosi podnositelj zahtjeva koji pravo ostvaruje za dijete s utvrđenim težim oštećenjem zdravlja.

Uz zahtjev za nastavno utvrđivanje prava na doplatku za djecu od 1. ožujka 2009. godine., dostavljaju se:

- dokazi o ostvarenom dohotku svih članova kućanstva u protekloj godini
- dokazi o nastalim promjenama u statusu korisnika i djece
- dokazi o nastalim promjenama u broju i svojstvu članova kućanstva.

Pravo na roditeljne i roditeljske potpore

Sukladno Zakonu o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN br. 85/08 i 110/08) prava roditelja su definirana na osnovi radnog statusa roditelja te se dijele na prava: zaposlenih i samozaposlenih roditelja (**roditeljska naknada i roditeljski dopust**); roditelja koji ostvaruju drugi dohodak, roditelji poljoprivrednici izvan sustava poreza na dobit ili dohodak te nezaposleni roditelji (**roditeljska potpore i roditeljska potpore**); roditelja izvan sustava rada (**roditeljska briga i roditeljska briga**).

Potpore se dijele na vremenske (dopusti, potpore od rada i propisano vrijeme za brigu o djetetu), te novčane (naknada plaće, novčana naknada, novčana pomoć i jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete).

Korisnik prava na dopust do 7. godine života djeteta ili na rad u skraćenom radnom vremenu radi njege djeteta s težim teškoćama u razvoju s pravom na novčanu naknadu prema propisima iz područja socijalne skrbi, koji je ovo pravo ostvario do dana stupanja na snagu Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama, zadržava stečeno pravo. No, korisnik ovog prava može također pisanim zahtjevom tražiti od mjesno nadležne ustrojbene jedinice Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) utvrđivanje prava utvrđenih Zakonom o roditeljnim i roditeljskim potporama.

6) • Mobilnost

Oslobađanje plaćanja cestarine i godišnje naknade za korištenje cesta

Na temelju Zakona o javnim cestama („Narodne novine“, br. 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09. i 153/09.) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama (NN br. 73/10) te Pravilniku o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine (NN, broj 143/06, 66/07, 20/09) osobe s 80% ili više postotaka tjelesnog oštećenja, odnosno osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60% ili više postotaka, ne plaćaju godišnju naknadu za uporabu javnih cesta iz članka 62. stavka 1. ovoga Zakona za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, odnosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu.

Rješenje o tjelesnom oštećenju izdaje Područna služba HZMO, a potvrdu o nesposobnosti nogu izdaje izabrani liječnik.

Osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 80% ili više postotaka, te HRVI sa 100% tjelesnog oštećenja ne plaćaju cestarinu iz članka 62. stavka 2. ovoga Zakona za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, odnosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu.

Pravilnikom (NN br.143/06, 66/07, 20/09 i 82/10) je propisan postupak i način ostvarivanja prava. Potvrdu/smart karticu izdaju Hrvatske autoceste d.o.o., na temelju rješenja Ministarstva mora, turizma, prometa i veza i priložene fotografije, te preslike osobne iskaznice. Osoba s invaliditetom plaća potvrdu/

smart karticu u iznosu od 20,00 kuna Hrvatskim autocestama d.o.o., kada osobno preuzima potvrdu/smart karticu. Kod dostave potvrde/smart kartice putem pošte, osoba s invaliditetom plaća Hrvatskim autocestama d.o.o., potvrdu/smart karticu u iznosu 37,50 kuna. Naljepnicu kojom se dokazuje pravo na oslobađanje plaćanja godišnje naknade izdaje stručna organizacija koja obavlja stručno-tehničke poslove vezane uz rad stanica za redovne i preventivne tehničke preglede vozila kao javne ovlasti temeljem propisa o sigurnosti prometa na cestama. Stručna organizacija, izdaje naljepnicu temeljem rješenja Ministarstva. Osoba s invaliditetom plaća naljepnicu u iznosu od 17,00 kuna stručnoj organizaciji.

Osim toga, osobe s invaliditetom mogu ostvariti i popust na dodatno godišnje osiguranje automobila u visini od 10-20%, ovisno o kriteriju osiguravajuće tvrtke.

Znak pristupačnosti

Pravilnikom o znaku pristupačnosti (NN br. 78/08), pravo na znak pristupačnosti za besplatno parkiranje vozila na rezerviranim i posebno označenim parkirališnim mjestima za invalide ima osoba **sa 80 ili više posto tjelesnog oštećenja, odnosno osobe koje imaju oštećenja donjih ekstremiteta 60 ili više posto.** Zahtjev za izdavanje znaka pristupačnosti, za osobe koje žive u Zagrebu, podnosi se Odjelu za promet Gradskog ureda za prostorno uređenje, graditeljstvo, stambene i komunalne poslove i promet. Osobe s prebivalištem izvan Zagreba, zahtjev podnose uredu državne uprave u Županiji nadležnom za promet. Uz administrativnu pristojbu od 70,00 kn, zahtjevu treba

priložiti nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka HZMO te fotografiju veličine 35x30 mm.

Povlastica u željezničkom i pomorskom putničkom prometu

Zakonom o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu (NN br. 97/00 i 101/00) i provedbenih propisa, osobe s invalidnošću imaju pravo na povlasticu u unutarnjem putničkom prometu od 75% od redovite cijene vozne karte za 4 putovanja godišnje željeznicom ili brodom, a njihovi pratitelji imaju pravo na besplatni prijevoz. Pravo na povlastice koristi se na temelju objave koju izdaje Odjel upravno-pravnih poslova Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb u Zagrebu odnosno županijski uredi. Potrebna dokumentacija: osobna iskaznica osobe s invaliditetom i njenog pratitelja, preslika i original rješenja o tjelesnom oštećenju, potvrda o nepostojanju tjelesnog oštećenja za pratitelja (pratitelj ne može biti osoba s invaliditetom).

7) - Porezne olakšice

Povlastice u plaćanju poreza na dohodak

Zakonom o porezu na dohodak (NN br. 177/04, 73/08 i 80/10) i Pravilnika o porezu na dohodak

(„Narodne novine“, broj 95/05,96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 146/09 i 123/10) primici osoba s invalidnošću,

osim plaća i mirovina, ne smatraju se dohotkom. Porezni osnovni osobni odbitak u visini **1.800,00 kn** mjesečno uvećava se poreznim obveznicima s invalidnošću za 30% (iznosi **2.340,00 kn**, odnosno **3.600,00 kn** za osobe koje imaju 100% tjelesno oštećenje). Plaćanje poreza na dodanu vrijednost (PDV) po stopi od 0% na ortopedska i druga pomagala.

Na temelju čl. 10a. Temeljem odredbama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost (NN br. 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07); čl. 57. Pravilnika o porezu na dodatnu vrijednost (NN br. 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99 -ispravak, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00,

54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04 -ispravak, 153/05, 79/07, 34/08 i 94/09), PDV po stopi od 0% plaća se na implantate i ostale medicinske proizvode za nadomještanje tjelesnog oštećenja ili nedostatka iz Pravilnika o ortopedskim pomagalima HZZO-a, osim rezervnih dijelova i potrošnog materijala.

Oslobađanje od plaćanja carine

Na temelju čl. 187. stavka 1. točke 18. Carinskog zakona (NN br. 78/99, 94/99, 73/00, 92/01 i 47/03, 140/05, 138/06, 60/08, 56/10) i čl. 652 a. Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN br. 144/99, 110/01, 70/08 i 76/09), oslobođeni su od plaćanja carine osobni automobili koji se uvoze u svrhu osobne uporabe od strane osoba s invalidnošću sa 100% tjelesnim oštećenjem ili najmanje 80% tjelesnim oštećenjem funkcije organa za kretanje, razmjerno postotku tjelesnog oštećenja korisnika povlastice.

Oslobodjenje od plaćanja boravišne pristojbe

Na temelju članka 3. stavka 1. podstavka 2. Zakona o boravišnoj pristojbi (NN br. 35/95 -pročišćeni tekst, 42/95, 52/95, 64/00, 42/05, 68/07, 152/08 i 59/09) propisano je da slijepe i gluhe osobe, te osobe s tjelesnim invalidite-tom ne plaćaju boravišnu pristojbu ako borave izvan mjesta svog prebivališta. Ovo se pravo ostvaruje predloženjem rješenja o tjelesnom oštećenju ili članske iskaznice udruge invalida.

8) - Školovanje

Prednost pri upisu u dječje vrtiće

Prema članku 2. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97 i 107/07) djeca s teškoćama u razvoju imaju prednost pri upisu u dječje vrtiće u vlasništvu lokalne uprave ili samouprave ili u državnom vlasništvu.

Osnovnoškolski odgoj

Zakonom o osnovnom školstvu (NN br. 69/03, 76/95) propisan je postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja i spremnosti za školu. Sukladno rezultatima postup-

ka dijete se upisuje u redovni nastavni program, određuje mu se primjereni oblik školovanja ili ga se upućuje na daljnje preglede. Temeljem istog zakona propisano je da se djeca s težim teškoćama u razvoju obrazuju u posebnim školama i ustanovama, te da se mogu obrazovati do 21 godine života. Učenicima s teškoćama u razvoju i njihovim pratiteljima osigurava se prijevoz do škole i natrag bez obzira na udaljenost. Za učenike koji ne mogu pohađati školu organizira se nastava kod kuće ili u zdravstvenoj ustanovi.

Osnovno školovanje djece i mladeži detaljnije je regulirano i Pravilnikom o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN br. 23/91, 74/99).

Srednjoškolsko obrazovanje

Zakonom o srednjem školstvu (NN br. 69/03, 81/05) obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se uz primjenu individualiziranih postupaka u srednjoj školi u razrednim ili posebnim razrednim odjelima i grupama. Prema Pravilniku o srednjoškolskom obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN br. 86/92) srednjoškolsko obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju ostvaruje se u gimnazijama, stručnim i umjetničkim školama, te ovisno o vrsti i stupnju teškoće u posebnim ustanovama prosvjete, zdravstva, socijalne skrbi i pravosuđa. Svaki učenik kojem je u osnovnoj školi bio utvrđen primjereni oblik školovanja, prije upisa u srednju školu, upućuje se nadležnoj službi za profesionalno usmjeravanje pri

područnom HZZ.

Upis u srednje škole ostvaruje se temeljem:

- Svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi,
- Rješenja tijela uprave za školstvo o ranijem primjerenom školovanju ili centra za socijalnu skrb o vrsti i stupnju teškoća u razvoju i
- Mišljenja stručne službe za profesionalnu orijentaciju.

Srednje škole i posebne ustanove dužne su upisati učenika s teškoćama u razvoju, a u slučaju kada zbog kronične bolesti ili motoričkih oštećenja učenik nije u mogućnosti pohađati školu, nastava se organizira u kući ili zdravstvenoj ustanovi.

Visokoškolsko obrazovanje

U Republici Hrvatskoj sustavi znanstvene djelatnosti i visokoškolskog obrazovanja uređuju se Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokoškolskom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 Odluka US RH, 46/07). Većina prava vezana za visokoškolsko obrazovanje je neizvjesna jer se temelji na pojedinačnim odlukama nadležnog ministarstva.

Temeljna prava su:

- **Naknada dijela troškova prijevoza**
Student samoinicijativno podnosi zahtjev Ministar-

stvu znanosti, obrazovanja i športa uz koji prilaže potvrdu o upisu na fakultet i rješenje o invaliditetu. Pravo ostvaruju redoviti studenti s invaliditetom (sveučilišnih, stručnih i poslijediplomskih studija) s najmanje 60% tjelesnog oštećenja.

- **Smještaj u studentski dom**

Svake godine Studentski centar u Zagrebu, temeljem odluke MZOŠ raspisuje natječaj za smještaj u studentske domove.

- **Upis na studij u statusu redovnog studenta**

Upis na studij obavlja se temeljem natječaja kojeg objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola, najmanje 6 mjeseci prije početka nastave. Pravo upisa na studij u statusu redovnog studenta koji će studirati uz potporu MZOŠ imaju osobe s 60% i više tjelesnog oštećenja uz odgovarajuće rješenje o invaliditetu HZMO uz uvjet da prijedu razredbeni prag. Sve sastavnice Sveučilišta u Zagrebu osigurati će individualizirano prilagođen način polaganja razredbenih ispita za sve kandidate s invaliditetom kod kojih postoji takva potreba.

- **Stipendija**

Ministar MZOŠ raspisuje natječaj za dodjeljivanje državnih stipendija redovnim studentima sveučilišnih i stručnih studija i naknada dijela troškova školarine studentima poslijediplomskih studija. Natječaj je raspodijeljen u kategorije koje se označavaju slovima abecede. Za dodjelu stipendija mogu se natjecati svi redovni studenti s invaliditetom pod kategorijom „I“ uz uvjet da su podnijeli potpunu i pravovremenu prijavu na obrascu „I“ kojega popunjavaju student i visoko učilište, te priložili rješenje Invalidske komisije.

Prava mirnodopskih, vojnih i civilnih žrtava rata

temeljem Zakona o zaštiti vojnih i civilnih žrtava rata

1) - Prava po osnovi oštećenja organizma su:

- osobna invalidnina;
- dodatak za njegu i pomoć druge osobe;
- ortopedski dodatak;
- profesionalna rehabilitacija;
- kupališno i klimatsko liječenje;
- pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih pomagala.

Radi ostvarivanja prava temeljem navedenog Zakona vojni i civilni invalidi razvrstavaju se, prema utvrđenom postotku oštećenja organizma, u deset skupina:

I. skupina - invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redovan život potrebna tuđa njega i pomoć druge osobe,

II. skupina - invalidi sa 100% oštećenja organizma,

III. skupina - invalidi sa 90% oštećenja organizma,

IV. skupina - invalidi sa 80% oštećenja organizma,

V. skupina - invalidi sa 70% oštećenja organizma,

VI. skupina - invalidi sa 60% oštećenja organizma,

VII. skupina - invalidi sa 50% oštećenja organizma,

VIII. skupina - invalidi sa 40% oštećenja organizma,

IX. skupina - invalidi sa 30% oštećenja organizma,

X. skupina - invalidi sa 20% oštećenja organizma.

a) Osobna invalidnina

Osobna invalidnina određuje se u mjesečnoj svoti prema skupini oštećenja organizma invalida. Mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u visini od 100% proračunske osnovice¹. Mjesečna svota osobne invalidnine invalida II. - X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine i to:

Skupina	Postotak
II.	73,00
III.	55,00
IV.	41,00
V.	29,00
VI.	18,00
VII.	12,00
VIII.	6,00
IX.	4,00
X.	3,00

¹ Proračunska osnovica iznosi 3.326,00 kuna.

b) Dodatak za njegu i pomoć druge osobe

Pravo na dodatak za njegu i pomoć druge osobe imaju:

- invalidi I. skupine;
- invalidi II, III. i IV. skupine kojima je organizam oštećen i neovisno o vojnom, odnosno civilnom invaliditetu koje je oštećenje, zajedno s vojnim, odnosno civilnim invaliditetom, jednako oštećenju organizma invalida I. skupine.

Invalidi I. skupine radi ostvarivanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe razvrstavaju se u dva stupnja:

- u prvi stupanj – invalidi I. do IV. skupine, koji su potpuno nesposobni za obavljanje svih životnih potreba i kojima je potrebna neprekidna njega i pomoć od druge osobe;
- u drugi stupanj – ostali invalidi iz I skupine.

Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine.

Dodatak za njegu i pomoć druge osobe iznosi mjesečno :

- 1) za prvi stupanj 100% od osnovice
- 2) za drugi stupanj 66% od osnovice

c) Ortopedski dodatak

Pravo na ortopedski dodatak imaju vojni i civilni invalidi kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog težih oštećenja organizma koja su neposredna posljedica dobivene rane, ozljede ili bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka. Navedena oštećenja organizma razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja. Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine.

Ortopedski dodatak iznosi mjesečno:

- za I. stupanj 29% od osnovice²,
- za II. stupanj 22% od osnovice,
- za III. stupanj 14% od osnovice,
- za IV. stupanj 7% od osnovice.

² Ortopedski dodatak iz ovog stavka povećava se za 25% invalidu kod kojega postoji kombinacija dva ili više oštećenja I. stupnja.

d) Profesionalna rehabilitacija

Mirnodopski vojni invalid i civilni invalid rata kod kojeg je uzrok invalidnosti djelomično ili u cijelosti posljedica rane, ozljede, bolesti, pogoršanja bolesti na osnovi kojih je stekao svojstvo mirnodopskog odnosno civilnog invalida rata a kod kojeg postoji preostala radna sposobnost, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući osposobljavanje za obavljanje posla za koje se traži stručna sprema viša od njegove, bez obzira je li mu nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje, ako nema navršene godine života i to: žena 40 godina, a muškarac 45 godina. **O pravu na profesionalnu rehabilitaciju i roku trajanja rehabilitacije u prvom stupnju rješava područna služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema prebivalištu invalida**, a u drugom stupnju Središnja služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Za vrijeme profesionalne rehabilitacije invalid ima pravo na novčanu pomoć u visini osnovice za određivanje opskrbrnine (1.097,58 kn) ako mu redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva³ ne prelazi 1.994,00 kn. Ako invalid za vrijeme profesionalne rehabilitacije živi izvan mjesta svoga prebivališta navedena novčana pomoć povećava se za 50%. Za vrijeme dok invalid prima novčanu pomoć zbog profesionalne rehabilitacije ne može koristiti pravo na opskrbrninu.

³ Kućanstvom, prema ovom Zakonu, smatra se zajednica života, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda.

e) Kupališno i klimatsko liječenje

Vojni i civilni invalidi I. do IV. skupine imaju pravo na kupališno i klimatsko liječenje uz uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona. Kupališno i klimatsko liječenje, prema ovom Zakonu, je liječenje koje je nužno kao nastavak liječenja od bolesti koje su propisane kao indikacija za to liječenje u svezi s oštećenjem organizma na osnovi kojeg je ostvario svojstvo invalida. Kupališno i klimatsko liječenje obavlja se u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor i zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom.

2) - Prava po osnovi gubitaka člana obitelji

Članovi obitelji⁴ imaju uz uvjete propisane ovim Zakonom, pravo na obiteljsku invalidninu. **Pravo na obiteljsku invalidninu**, uz uvjete propisane ovim Zakonom, ima i bračni drug i djeca, te roditelji vojnog, odnosno civilnog invalida I. do IV. skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe.

Pravo na obiteljsku invalidninu članovi uže obitelji mogu ostvariti pod ovim uvjetima:

- udovica – kad navršši 55 godina života ili udovac kad navršši 65 godina života, a i prije navršenih 55, odnosno 65 godina života ako su nesposobni za privređivanje;
- djeca, posvojenici i pastorčad – do navršene 15. godine života odnosno ako su na školovanju do kraja propisanog trajanja redovnog školovanja, ali najkasnije do navršene 26. godine života, a ako su nesposobni za privređivanje, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine života, odnosno za vrijeme redovnog školovanja, prije navršene 26. godine života.

Ako je školovanje prekinuto zbog služenja vojnog roka ili bolesti, pravom na obiteljsku invalidninu ove se osobe mogu koristiti i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno trajanja bolesti do navršene 26. godine života, a nakon toga najviše još za onoliko vremena koliko su zbog služenja vojnog roka odnosno bolesti izgubile od redovnog školovanja, ako je redovno školovanje nastavljeno prije navršene 26. godine života.

Djeca, posvojenici i pastorčad mogu ostvarivati pravo na obiteljsku invalidninu za vrijeme izvanrednog školovanja na prvoj godini više škole odnosno fakulteta ili druge visoke škole, uz uvjet da je na prvu godinu studija upisana u godini u kojoj je završila srednju školu i da je nezaposlena.

Ako užu obitelj čine bračni drug s jednim članom ili više članova obitelji, bračni drug ima pravo na obiteljsku invalidninu kao sukorisnik s njima, bez obzira na gore navedene uvjete i to dok i jedno od te djece ima pravo na invalidninu.

Bračni drug vojnog odnosno civilnog invalida I. do IV. skupine koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma ima, uz propisane uvjete, pravo na obiteljsku invalidninu, ako je s invalidom živio u bračnoj zajednici i zajedničkom kućanstvu posljednjih pet godina prije njegove smrti, ako nije zaposlen, ne bavi se privred-

⁴ Članovima obitelji smatraju se bračni drug, djeca rođena u braku ili izvan braka, posvojenici i pastorčad – članovi uže obitelji, te roditelji, očuh, maćeha i posvojitelji. Članom uže obitelji smatra se i izvanbračni drug koji s vojnim invalidom, civilnim invalidom odnosno sudionikom rata, ima djece i s njim živi, odnosno do njegove je smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana.

nom ili profesionalnom djelatnošću i nije korisnik mirovine. Također pravo na obiteljsku invalidninu, pod istim uvjetima kao i bračni drug, imaju roditelji vojnog odnosno civilnog invalida rata I. do IV. skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma, ako niti jedan član uže obitelji ne koristi to pravo.

Obiteljsku invalidninu pastorčad može ostvariti ako ih je osoba od koje izvode pravo uzdržavala najmanje posljednju godinu dana prije smrti. Očuh, maćeha i posvojitelji, koji su osobu od koje izvode pravo uzdržavali ili ih je ta osoba uzdržavala najmanje pet godina prije smrti, imaju također pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

Trauma ◀

*Događaj
izvan granica
uobičajenog
ljudskog
iskustva*

3) - Prava po osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika

a) Opskrbnina

Pravo na opskrbninu imaju korisnici osobne invalidnine, korisnici obiteljske invalidnine - članovi obitelji poginulih i nestalih mirnodopskih invalida i civilnih invalida Domovinskog rata, sudionici rata i članovi obitelji sudionika rata od prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945., koji imaju prebivalište i žive na teritoriju Republike Hrvatske, **ako su nesposobni za privređivanje** i ispunjavaju ove uvjete:

- 1 da nisu zaposleni;
- 2 da samostalno ne obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost;
- 3 da nisu korisnici mirovine;
- 4 da nisu korisnici novčanog primanja u svezi s prekvalifikacijom ili dokvalifikacijom, odnosno zbog nezaposlenosti ili stalne mjesečne novčane pomoći po propisima o socijalnoj zaštiti;
- 5 da oni i članovi njihove obitelji u kućanstvu nemaju ukupno druge redovne novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 30% proračunske osnovice.

Pravo na opskrbninu, pod uvjetima iz točke 1. imaju i slijepi članovi obitelji iza smrti invalida I. do VII. skupine i sudionika rata. Sukorisnicima obiteljske invalidnine i korisnicima više invalidnina pripada jedna opskrbnina.

Nesposobnima za privređivanje smatraju se:

- 1 vojni i civilni invalid I. do V. skupine koji nije zaposlen niti samostalno obavlja privrednu ili profesionalnu djelatnost;
- 2 žena kada navrší 55 godina ili muškarac kad navrší 65 godina života, odnosno za mlade osobe kad nastupi gubitak sposobnosti za rad prema propisima o invalidskom osiguranju radnika;
- 3 dijete do navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja, ali najkasnije do navršenih 26 godina života kod kojega je nastupila opća nesposobnost za rad, prema propisima o mirovinskom osiguranju za vrijeme, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja prije navršenih 26. godina života;
- 4 udovica ili udovac iza osobe od koje izvode pravo, ako je nakon smrti te osobe ostalo jedno ili više djece prema kojima oni obavljaju roditeljske dužnosti, dok kod te djece postoji opća nesposobnost za rad, prema točki 3. ovoga stavka.

b) Dodatak za pripomoć u kući

Korisniku opskrbnine koji zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može sam ispunjavati osnovne životne zahtjeve, pripada dodatak za pripomoć u kući, ako ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih žrtava rata.

Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% od proračunske osnovice, a za članove obitelji sudionika rata od prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945. iznosi 11,50% od proračunske osnovice.

c) Besplatni udžbenici

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama. Djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama. Pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama imaju i **mirnodopski vojni odnosno civilni invalidi rata**. Navedene osobe imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike, ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu redovnih novčanih prihoda odnosno 1.994,00 kune.

d) Prednost pri upisu u obrazovne ustanove

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata, **djeca civilni invalidi rata, djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine**

sa 100% oštećenja organizma, izravno se upisuju u srednje škole i visoka učilišta, pod uvjetom da prijedaju bodovni, odnosno razredbeni prag, odnosno da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti u srednjim školama u kojima se provodi prijemni ispit. Prednost pri upisu u obrazovne ustanove ne ulazi u upisnu kvotu.

e) Posebni dodatak

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata i **djeca civilni invalidi rata**, imaju pravo na posebni dodatak u visini od 10% od proračunske osnovice za vrijeme redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama ako nisu korisnici opskrbnine i ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu redovnih novčanih prihoda odnosno 1.994,00 kune.

f) Stipendije

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata, **djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata i mirnodopski vojni i civilni invalidi rata**, imaju pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu redovnih novčanih prihoda odnosno 1.994,00 kune. Uvjete i mjerila za ostvarivanje ovih prava propisuje ministar znanosti i obrazovanja uz prethodnu suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi.

g) Prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata, djeca civilnih invalidi rata i djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa 100% oštećenja organizma, imaju prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze dvostruku svotu redovnih novčanih prihoda odnosno 1.994,00 kune.

h) Prednost pri zapošljavanju

Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne službe, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske obvezni su pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima dati prednost pri zapošljavanju:

- 1 djeci osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata,
- 2 mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata,
- 3 bračnom drugu i roditeljima osoba poginulih, umrlih ili nestalih mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata.

Prednost ostvarivanja prava na zapošljavanje ostvaruje se redosljedom od točke 1. prema točki 3. ovoga članka pod uvjetom da nema kandidata iz članka 38. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koji imaju prednost. Prednost pri zapošljavanju **može se ostvariti samo jednokratno**, osim u slučajevima zasnivanja radnog odnosa na određeno vrijeme, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom.

h) Prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi

Vojni i civilni invalid rata I. do IV. skupine te roditelji i bračni drug osoba poginulih, umrlih ili nestalih ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida i civilnih invalida rata imaju prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi.

h) Oslobođanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta

Vojni i civilni invalidi rata oslobođeni su od plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta za izgradnju stambenoga, gospodarskoga, poslovnog ili javnog objekta, pri dobivanju lokacijske dozvole sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu. Pravo se može ostvariti samo jedanput.

i) Posebni staž

Civilnim invalidima rata koji su kao zaposlene osobe odvedene u zatočeništvo, vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a ako nisu bile zaposlene vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

j) Pravo na troškove prijevoza i pogreba

Ured Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale snosi troškove prijevoza i pogreba posmrtnih ostataka civilnih žrtava iz Domovinskog rata na području Republike Hrvatske, nakon postupka ekshumacije i identifikacije.

4) · Korištenje pravom

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina i uvećana obiteljska invalidnina, pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana ispunjenja uvjeta ako je zahtjev za priznavanje tih prava podniet u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta. Ako je zahtjev za priznavanje prava na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu i uvećanu obiteljsku invalidninu, podniet po isteku roka od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta, ta prava pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Vojni, odnosno civilni invalid, koji za isto oštećenje organizma koristi pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o mirovinskom osiguranju ne može koristiti pravo na invalidninu po ovom Zakonu.

5) · Postupak za ostvarivanje prava

O pravima po ovom Zakonu u prvom stupnju rješava nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, a u drugom stupnju Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Postoje iznimke koje se odnose na mirnodopske vojne invalide kada o njihovim pravima i pravima članova obitelji, u prvom stupnju rješava nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, a u drugom stupnju Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Činjenica o zadobivenoj rani ili ozljedi utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima.

Pisanim dokaznim sredstvima smatra se potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne vojne jedinice ili ustanove, odnosno od nadležnog tijela državne uprave.

Pisanim dokaznim sredstvom smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju u vremenu od 30. svibnja 1990. do dana prestanka neprijateljstava, medicinska dokumentacija o liječenju neposredno nakon ranjavanja ili ozljeđivanja, a najkasnije tri mjeseca od dana prestanka neprijateljstava.

Utakmica sjedeće odbojke u Slavanskom Brodu u prigodi održavanja 4. travnja - Međunarodni dan svjesnosti opasnosti od mina i pomoći u protuminskom djelovanju.

Prava pirotehničara i s njima izjednačenih osoba s osnove invalidnosti i smrti

temeljem Zakona o humanitarnom razminiranju

1) - Staž osiguranja u povećanom trajanju

Staż osiguranja u povećanom trajanju računa se:

- a) pirotehničarima koji neposredno obavljaju poslove općeg izvida, tehničkog izvida, pretraživanja ili razminiranja, pirotehničkim nadglednicima, pirotehničkim nadzornicima, voditeljima radilišta kao staž osiguranja u trajanju od **18 mjeseci za svaku godinu**,
- b) djelatnicima Ministarstva ovlaštenim za provedbu inspeksijskog nadzora nad poslovima humanitarnog razminiranja i pomoćnim djelatnicima u obavljanju poslova humanitarnog razminiranja kao staž osiguranja u trajanju od **16 mjeseci za svaku godinu**.

Pirotehničari kada obavljaju poslove humanitarnog razminiranja na području Republike Hrvatske, imaju pravo na staž osiguranja u povećanom trajanju samo ako imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj ili odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj te ako su zaposleni s punim radnim vremenom ili sa skraćenim radnim vremenom koje se prema posebnom propisu smatra kao zaposlenje s punim radnim vremenom. Za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem dodatni doprinos plaća poslodavac.

2) - Prava s osnove invalidnosti

- 1 + prava na zdravstvenu zaštitu,
- 2 + prava iz mirovinskog osiguranja,
  - prava na temelju preostale radne sposobnosti,
  - prava na invalidsku mirovinu.

3) - Prava koja se ostvaruju po osnovi oštećenja organizma su:

- 1 + pravo na osobnu invalidninu,
- 2 + pravo na ortopedski doplatak,
- 3 + pravo na posebni doplatak,
- 4 + pravo na doplatak za njegu i pomoć druge osobe,
- 5 + pravo na medicinsku odnosno fizikalnu rehabilitaciju.

Oštećenjem organizma, smatra se oštećenje nastalo kao posljedica rane ili ozljede nastale pri obavljanju poslova pretraživanja, razminiranja, nadzora te tehničkog i općeg izvida. Radi ostvarivanja prava osobe koje su stradale razvrstavaju se, prema utvrđenom postotku oštećenja organizma, u deset skupina:

- I. skupina** - invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redovit život potrebna njega i pomoć druge osobe,
- II. skupina** - invalidi sa 100% oštećenja organizma,
- III. skupina** - invalidi s 90% oštećenja organizma,
- IV. skupina** - invalidi s 80% oštećenja organizma,
- V. skupina** - invalidi sa 70% oštećenja organizma,
- VI. skupina** - invalidi sa 60% oštećenja organizma,
- VII. skupina** - invalidi s 50% oštećenja organizma,
- VIII. skupina** - invalidi sa 40% oštećenja organizma,
- IX. skupina** - invalidi s 30% oštećenja organizma,
- X. skupina** - invalidi s 20% oštećenja organizma.

Osobe kod kojih je nastao trajni gubitak radne sposobnosti (opća nesposobnost za rad) ili profesionalna nesposobnost za rad kao posljedica ranjavanja ili ozljede prilikom obavljanja poslova pretraživanja, razminiranja, nadzora, tehničkog i općeg izvida imaju pravo na invalidsku mirovinu. Postupak i utvrđivanje visine **invalidske mirovine** provest će se na način propisan u članku 7. 8. i 11. **Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba**. Postupak za ostvarivanje prava na mirovinu pokreće se kada zdravstvena komisija nadležnog ministarstva, odnosno tijela sigurnosno-obavještajnog sustava proglaše osiguranika (pirotehničara i s njim izjednačene osobe) nesposobnim za poslove pirotehničara. Tijela vještačenja, odnosno ovlašteni vještak Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje utvrđuje postojanje profesionalne ili opće nesposobnosti za rad kod te osobe.

a) Osobna invalidnina

Osobna invalidnina je osnovno pravo stradalih osoba neovisno o dohotku koji te osobe ostvaruju, njihovim imovinskim prilikama ili novčanom cenzusu. Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u visini 115%⁵ od utvrđene proračunske osnovice. Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida od II. do X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine i to:

Skupina	Postotak (%)
II.	73,00
III.	55,00
IV.	41,00
V.	29,00
VI.	18,00
VII.	12,00
VIII.	6,00
IX.	4,00
X.	3,00

b) Pravo na ortopedski doplatak

Imaju ga osobe kojima je oštećenje organizma utvrđeno zbog težih oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobivene rane ili ozljede koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta, teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.

⁵ 100% proračunske osnovice iznosi 3.326,00 HRK

Oštećenja organizma razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja, sukladno propisu kojim se utvrđuje oštećenje organizma po osnovi kojih HRVI iz Domovinskog rata imaju pravo na ortopedski doplatak i razvrstavanju tih oštećenja u stupnjeve. Osnovica za određivanje ortopedskog doplatka je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

Ortopedski doplatak iznosi mjesečno:

- 1 za I. stupanj 29% od osnovice,
- 2 za II. stupanj 22% od osnovice,
- 3 za III. stupanj 14% od osnovice,
- 4 za IV. stupanj 7% od osnovice.

Ortopedski doplatak povećava se za 25% invalidu kod kojeg postoje dva ili više oštećenja I. stupnja. Pravo na posebni doplatak u visini od 50% od pripadajućeg iznosa osobne invalidnine imaju stradalnici, ako nisu u radnom odnosu, ne primaju mirovinu i naknadu plaće, od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju kao i tijekom profesionalne rehabilitacije.

c) Pravo na doplatak za njegu i pomoć druge osobe imaju

- 1 osobe iz I. skupine oštećenja organizma,
- 2 stradale osobe iz II., III., IV. skupine kojima je organizam oštećen neovisno o poslovima razminiranja, a koje je oštećenje zajedno s oštećenjem na poslovima pretraživanja, razminiranja, nadzora, općeg ili tehničkog izvida, jednako oštećenju organizma invalida I. skupine. Osnovica za određivanje doplatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

Stradale osobe s oštećenjem organizma od I. do IV. skupine imaju pravo na medicinsku, odnosno fizikalnu rehabilitaciju ako im je prijeko potrebna u svezi s oštećenjem organizma koje su zadobile obavljajući poslove pretraživanja, razminiranja, nadzora, općeg ili tehničkog izvida. Osobe kod kojih nakon ozljede koja je neposredna posljedica obavljanja poslova pretraživanja, razminiranja, nadzora, tehničkog i općeg izvida, postoji preostala radna sposobnost imaju pravo na profesionalnu rehabilitaciju, bez obzira je li im nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje. Pravo na profesionalnu rehabilitaciju utvrđuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje na način propisan u člancima 39.-51. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04 i 92/05). Od dana stjecanja prava na

profesionalnu rehabilitaciju do upućivanja na nju, kao i tijekom profesionalne rehabilitacije osobe imaju pravo na naknadu plaće u iznosu plaće svoga radnog mjesta, koju isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

4) - Obvezna osiguranja

Ovlaštena pravna osoba, obrtnik i HCR dužni su osigurati zaposlene pirotehničare, pomoćne djelatnike, pirotehničke nadzornike i pirotehničke nadglednike za slučajevne smrti u iznosu od najmanje 400.000,00 kuna ili ozljede uzrokovane obavljanjem poslova humanitarnog razminiranja u iznosu od najmanje 600.000,00 kuna. Osiguravajuće društvo dužno je izvijestiti HCR i Ministarstvo o svakoj promjeni podataka u polici osiguranja od posljedica nesretnog slučaja

te ih izvijestiti o eventualnom neplaćanju dospjelih premija. Osiguranici, odnosno korisnici osiguranja mogu biti samo pirotehničari, pomoćni djelatnici, pirotehnički nadzornici, pirotehnički nadglednici te njihovi zakonski zastupnici. Osiguranje za djelatnike ovlaštene za provođenje nadzora nad poslovima humanitarnog razminiranja dužno je zaključiti Ministarstvo. Presliku police ugovaratelj osiguranja mora uručiti osiguraniku.

5) - Prava članova obitelji nakon smrti pirotehničara i s njima izjednačenim osobama

Članovi obitelji smrtno stradalih osoba imaju pravo na:

- 1 obiteljsku mirovinu,
- 2 obiteljsku invalidninu,
- 3 stipendiju,
- 4 prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove,
- 5 na besplatne udžbenike.

Članovi obitelji smrtno stradalih osoba, čija je smrt nastala zbog ozljede za vrijeme obavljanja poslova humanitarnog razminiranja, imaju pravo na obiteljsku mirovinu. Pravo na **obiteljsku mirovinu** ostvaruje se pod uvjetima i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju, odnosno po Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“ br. 174/04. , 92/05., 2/07., 107/07., 65/09., 137/09), ako je to za njih povoljnije. **Obiteljska invalidnina** je osnovno pravo po osnovi gubitka člana obitelji i na temelju toga prava ostvaruju se sva ostala prava. Članovi obitelji smrtno stradalih osoba imaju pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima i u iznosu propisanom Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Djeca smrtno stradalih osoba imaju pravo na **stipendiju**

tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima pod uvjetom da im redoviti prihodi po članu kućanstva ne prelaze prosjek neto plaće državnog službenika u Republici Hrvatskoj. Uvjete i mjerila za ostvarivanje ovog prava propisuje ministar znanosti, obrazovanja i športa uz prethodnu suglasnost ministra branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti.

Djeca smrtno stradalih osoba imaju prednost pri **smještaju u učeničke, odnosno studentske domove**, pod uvjetom da im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze prosjek neto plaće državnog službenika u Republici Hrvatskoj. Djeca smrtno stradalih osoba imaju pravo na **besplatne obvezatne udžbenike** za potrebe redovitog školovanja u osnovnim i redovitim ili izvanrednog školovanja u srednjim školama, pod uvjetom ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze prosjek neto plaće državnog službenika u Republici Hrvatskoj. Iznos sredstava potrebnih za kupnju udžbenika isplaćuje Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti, a zahtjeve za isplatu sredstava članovi obitelji, odnosno njihovi zakonski skrbnici predaju u uredima državne uprave prema mjestu stanovanja.

Kontakti

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
1.	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	Ksaver 200 a 10000 Zagreb	tel. 01/4607-555
	Dnevno radno vrijeme od 8:00 do 16:00 sati		
	Uredovno radno vrijeme za rad sa strankama: PONEDJELJAK od 13:00 do 15:30 sati UTORAK, SRIJEDA, ČETVRTAK, PETAK od 9:00 do 12:00 sati.		
	ODJEL ZA ZAŠTITU CIVILNIH ŽRTAVA IZ DOMOVINSKOG RATA		tel. 01/4596-151 fax: 01/4596-152
2.	MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI / mobms@mobms.hr	Trg hrvatskih velikana 6 Zagreb	tel. 01/2308-888 fax: 01/2308-852
1.	CALL CENTAR ZA UPITE VEZANE UZ FOND HRVATSKIH BRANITELJA I REGISTAR HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		tel. 01/230-8730
2.	KABINET MINISTRA: MINISTAR OBITELJI, BRANI TELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI ministar@mobms.hr		tel. 01/230-8800 tel. 01/230-8906 fax: 01/230-8852
3.	HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE SREDIŠNJA SLUŽBA	A. Mihanovića 3 10000 Zagreb	tel. 01/4595-500 01/4577-500 fax: 01/4595-063
	informacije o stanju predmeta u drugostupanjskom (žalbenom) postupku, u postupku revizije i u postupku po međunarodnim ugovorima (inozemstvo):		tel. 01/4595-158 tel. 01/4595-166 tel. 01/4595-037
	pravni savjeti:		tel. 01/4595-145
	pravni savjeti/inozemstvo:		tel. 01/4595-294 tel. 01/4595-292
	OTVORENI TELEFON / besplatni telefon za pozive iz RH radnim danom od 8:00 do 16:00 sati		tel. 080/636-363
	POZIVNI CENTAR / radnim danom od 8:00 do 16:00 sati		tel. 01/4891-666
	GOVORNI AUTOMAT / cijena poziva 1,13kn		tel. 060/103-103

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
a)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U BJELOVARU , za područje Bjelovarsko-bilogorske županije bjelovar@mirovinsko.hr	Masarykova 7 43000 Bjelovar	tel. 043/242-222 fax: 043/241-165 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 043/242-222/kućni 211
	pravni savjeti:		tel. 043/242-222/kućni 256 tel. 043/243-914
b)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U ČAKOVCU , za područje Međimurske županije cakovec@hzmo.t-com.hr	I. Mažuranića 3 40000 Čakovec	tel. 040/311-755 fax: 040/313-815 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 040/311-755
	pravni savjeti:		tel. 040/311-755
c)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U DUBROVNIKU , za područje Dubrovačko-neretvanske županije dubrovnik@mirovinsko.hr	Dr. Ante Starčevića 3 20000 Dubrovnik	tel. 020/484-500 fax: 020/414-092 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 020/484-500, kućni 520
	pravni savjeti:		tel. 020/484-500, kućni 501
d)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U GOSPIĆU , za područje Ličko-senjske županije gospic@mirovinsko.hr	Ulica dr. F. Tuđmana 6 i 8 53000 Gospić	tel. 053/561-111 fax: 053/575-584 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 053/561-150
	pravni savjeti:		tel. 053/561-137 tel. 053/561-138 tel. 053/561-141 (osiguranici)
	pravni savjeti/doplatka za djecu:		tel. 053/561-115
e)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U KARLOVCU , za područje Karlovačke županije karlovac@mirovinsko.hr	Ulica Matka Laginje 1b 47000 Karlovac	tel. 047/614-888 fax: 047/614-897 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 047/614-888/kućni 308
	pravni savjeti:		tel. 047/614-888/kućni 101
f)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U KOPRIVNICI , za područje Koprivničko-križevačke županije koprivnica@mirovinsko.hr	Ul. Hrvatske državnosti 3 48000 Koprivnica	tel. 048/654-700 fax: 048/621-188 fax: 048/654-755 radno vrijeme: 8:00-16:00

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	informacije o stanju predmeta:		tel. 048/654-704
	pravni savjeti:		tel. 048/654-710 tel. 048/654-742
g)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U OSIJEKU, za područje Osječko-baranjske županije osijek@mirovinsko.hr	Kralja Zvonimira 1 31000 Osijek	tel. 031/220-100 fax: 031/207-515 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 031/220-520 tel. 031/220-515
	pravni savjeti:		tel. 031/220-203 tel. 031/220-245
h)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U POŽEGI, za područje Požeško-slavonske županije pozega@mirovinsko.hr	Republike Hrvatske 1c 34000 Požega	tel. 034/290-800 fax: 034/290-822 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 034/290-814 tel. 034/290-815 tel. 034/290-816
	pravni savjeti:		tel. 034/290-817
i)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U PULI, za područje Istarske županije pula@mirovinsko.hr	Trg Portarata 3 52100 Pula	tel. 052/390-300 fax: 052/212-239 fax: 052/544-408 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 052/390-312
	pravni savjeti:		tel. 052/390-304 tel. 052/390-333 tel. 052/390-303
j)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U RIJECI, za područje Primorsko-goranske županije rijeka@mirovinsko.hr	Ulica Milutina Barača 7 51000 Rijeka	tel. 051/356-111 fax: 051/211-649 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 051/356-120
	pravni savjeti:		tel. 051/356-134 tel. 051/356-272
j)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U SISKU, za područje Sisačko-moslavačke županije sisak@mirovinsko.hr	Ulica lipa 4 44000 Sisak	tel. 044/547-333 fax: 044/545-125 radno vrijeme: 8:00-16:00

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	informacije o stanju predmeta:		tel. 044/547-333/kućni 103 ili 403
	pravni savjeti:		tel. 044/547-333/kućni 402 tel. 044/545-193
k)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U SLAVONSKOM BRODU , za područje Brodsko - posavske županije / sl-brod@mirovinsko.hr	Naselje Slavonija I bb 35000 Slavonski brod	tel. 035/217-100 fax: 035/217-126 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 035/217-148
	pravni savjeti:		tel. 035/217-109
l)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U SPLITU , za područje Splitsko-dalmatinske županije split@mirovinsko.hr	Obala kneza Branimira 15 21000 Split	tel. 021/310-888 fax: 021/398-385 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 021/310-812 tel. 021/310-875
	pravni savjeti:		tel. 021/310-803 tel. 021/310-833 tel. 021/310-831
m)	HZMO PODRUČNA SUŽBA U ŠIBENIKU , za područje Šibeniko-kninske županije sibenik@mirovinsko.hr	Ul. fra dr. Jerolima Milete 12 22000 Šibenik	tel. 022/348-500 fax: 022/214-291 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 022/348-502
	pravni savjeti:		tel. 022/ 348-530 tel. 022/ 348-520 tel. 022/ 348-534 tel. 022/ 348-532 tel. 022/ 348-528
n)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U VARAŽDINU , za područje Varaždinske županije varazdin@mirovinsko.hr	Kolodvorska 20 c 42000 Varaždin	tel. 042/398-000 fax: 042/398-199 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 042/398-053
	pravni savjeti:		tel. 042/398-050 tel. 042/211-529
o)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U VIROVITICI , za područje Virovitičko-podravске županije virovitica@mirovinsko.hr	V. Nazora 2 33000 Virovitica	tel. 033/841-400 fax: 033/841-433 radno vrijeme: 8:00-16:00

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	informacije o stanju predmeta:		tel. 033/841-420
	pravni savjeti:		tel. 033/841-410
p)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U VUKOVARU , za područje Vukovarsko-srijemske županije vukovar@mirovinsko.hr	Vladimira Nazora 3 32000 Vukovar	tel. 032/455-100 fax: 032/422-725 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		tel. 032/455-178
	pravni savjeti:		tel. 032/455-136
r)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U ZADRU , za područje Zadarske županije zadar@mirovinsko.hr	Šimuna Kožičića-Benje 2 23000 Zadar	tel. 023/251-316 tel. 023/251-317 tel. 023/251-318 tel. 023/251-319 fax: 023/251-323 radno vrijeme: 8:00-16:00
	informacije o stanju predmeta:		broj telefonske centrale / kućni 163
	pravni savjeti:		broj telefonske centrale / kućni 108
	služba medicinskog vještačenja:	Ul. braće Bilšić 1 23000 Zadar	tel. 023/250-630
s)	HZMO PODRUČNA SLUŽBA U ZAGREBU , za područje Zagrebačke županije i grada Zagreba i Krapinsko-zagorske županije zagreb@mirovinsko.hr	Tvrkova 5 10000 Zagreb <i>ostale lokacije:</i> Trpimirova 4, A. Žaje 44 10000 Zagreb	tel. 01/4595-500 fax: 01/4595-735 radno vrijeme: 8:00-16:00
ISPOSTAVE:			
1.	BELI MANASTIR	Dr. F. Tuđmana 2/c 31300 Beli Manastir	tel. 031/701-437 tel. 031/701-747 fax: 031/701-437 fax: 031/701-747
2.	BENKOVAC	Put vinarije 7 23420 Benkovac	tel. 023/681-009 fax: 023/684-053
3.	BIOGRAD na moru	Tvrkova bb 23210 Biograd na moru	tel. 023/383-320 fax: 023/383-320
4.	BUZET	Trg Fontana 3 52420 Buzet	tel. 052/662-830 fax: 052/694-240
5.	CRIKVENICA	Nike Veljačića 3/I 51260 Crikvenica	tel. 051/781-125 fax: 051/784-350

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
6.	ČABAR	I. G. Kovačića 9a 51306 Čabar	tel. 051/821-009 fax: 051/821-649
7.	ČAZMA	K Tomislava 10a 43240 Čazma	tel. 043/771-192 fax: 043/771-192
8.	DARUVAR	Trg dr. F. Tuđmana 8 43500 Daruvar	tel. 043/331-194 fax: 043/331-194
9.	DELNICE	Trg 138. brigade HV 4 51300 Delnice	tel. 051/814-137 fax: 051/812-323
10.	DONJA STUBICA	Župana Vratislava 4 49240 Donja Stubica	tel. 049/286-109 fax: 049/501-278
11.	DONJI LAPAC	Trg Boričevac b.b. 53250 Donji Lapac	tel. 053/765-455 fax: 053/765-822
12.	DONJI MIHOLJAC	Trg A. Starčevića 11 31540 Donji Miholjac	tel. 031/631-520 fax: 031/631-520
13.	DRNIŠ	Trg dr. Franje Tuđmana 4 22320 Drniš	tel. 022/886-030 fax: 022/888-326
14.	DUGA RESA	Bosiljevićeva 71 47250 Duga Resa	tel. 047/844-632 fax: 047/844-632
15.	DUGO SELO	J. Zorića 7 10370 Dugo Selo	tel. 01/2753-372 fax: 01/2753-372
16.	DVOR	Trg bana J. Jelačića 10 44440 Dvor	tel. 044/871-389 fax: 044/871-389
17.	ĐAKOVO	P. Preradovića 15 31400 Đakovo	tel. 031/811-244 fax: 031/811-244
18.	ĐURĐEVAC	Trg Sv. Jurja b.b 48350 Đurđevac	tel. 048/812-252 fax: 048/280-420
19.	GAREŠNICA	V. Nazora 2/1 43280 Garešnica	tel. 043/531-355 fax: 043/531-355
20.	GLINA	Trg hrvatskih branitelja 8 44400 Glina	tel. 044/882-173 fax: 044/882-173
21.	GRAČAC	Školska ulica 1 23440 Gračac	tel. 023/775-038 fax: 023/775-039
22.	GRUBIŠNO POLJE	N. Š. Zrinjskog 18/I 43290 Grubišno Polje	tel. 043/486-068 fax: 043/486-068
23.	HRVATSKA KOSTAJNICA	V. Nazora 9 44430 Hrvatska Kostajnica	tel. 044/851-266 fax: 044/851-266

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
24.	HVAR	Bukainka b.b 21450 Hvar	tel. 021/741-378 fax: 021/741-378
25.	ILOK	Trg Nikole Iločkog 13 32236 Ilok	tel. 032/590-109 fax: 032/590-109
26.	IMOTSKI	Brune Bušića 37 21260 Imotski	tel. 021/670-141 fax: 021/841-060
27.	IVANEC	V. Nazora 6 42240 Ivanec	tel. 042/770-082 fax: 042/781-349
28.	IVANIĆ GRAD	Kralja Tomislava 40 10310 Ivanić Grad	tel. 01/2888-490 fax: 01/2888-490
29.	JASTREBARSKO	Franje Tuđmana 37 10450 Jastrebarsko	tel. 01/6281-377 fax: 01/6298-170
30.	KAŠTELA	Cesta dr. F. Tuđmana 640 21214 Kaštel Kambelovac	tel. 021/231-003 fax: 021/231-003
31.	KLANJEC	Trg Mira 4 49290 Klanjec	tel. 049/550-284 fax: 049/501-895
32.	KNIN	Ul. fra Andrije Resice 2 22300 Knin	tel. 022/660-413 fax: 022/660-218
33.	KOMIŽA	Riva 31 21485 Komiža	tel. 021/713-083 fax: 021/713-083
34.	KORČULA	Hrv. bratske zajednice bb 20260 Korčula	tel. 020/715-693 fax: 020/711-428
35.	KORENICA	Josipa Jovića 16 53230 Korenica	tel. 053/776-777 fax: 053/776-777
37.	KRAPINA	Frana Galovića 2b 49000 Krapina	tel. 049/371-176 fax: 049/371-176
38.	KRIŽEVCI	Ulica Petra Zrinskog 8a 48260 Križevci	tel. 048/711-529 tel. 048/682-222 fax: 048/711-111
39.	KRK	Vela placa 3 51500 Krk	tel: 051/221-407
40.	KUTINA	Trg kralja Tomislava 17 b 44320 Kutina	tel. 044/683-952 fax: 044/683-952
41.	LABIN	Zelnica 32 52220 Labin	tel. 052/880-480 fax: 052/855-180

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
42.	LUDBREG	Bana Jelačića 20 42230 Ludbreg	tel. 042/306790 fax: 042/819-406
43.	MAKARSKA	Trg 4. svibnja 533 br. 4 21300 Makarska	tel. 021/611-547 fax: 021/611-547
44.	MALI LOŠINJ	Veloselska 20 51550 Mali Lošinj	tel. 051/231-668 fax: 051/520-007
45.	METKOVIĆ	Stjepana Radića 32 20350 Metković	tel. 020/681-796
46.	NAŠICE	Sokolska 2 31500 Našice	tel. 031/613-342 fax: 031/613-342
47.	NOVA GRADIŠKA	Slav. graničara 12/1 35400 Nova Gradiška	tel. 035/362-186 fax: 035/361-802
48.	NOVALJA	Vodovodna 3 53291 Novalja	tel. 053/661-423 fax: 053/661-636
49.	NOVI MAROF	Varaždinska 15 42220 Novi Marof	tel. 042/205-190 fax: 042/611-262
50.	NOVSKA	Kralja Tomislava b. b. 44330 Novska	tel. 044/600-097 fax: 044/600-097
51.	OBROVAC	Jadranska 1 23450 Obrovac	tel. 023/689-008 fax: 023/689-796
52.	OGULIN	I. B. Mažuranić 1 47300 Ogulin	tel. 047/522-553 fax: 047/522-553
53.	OMIŠ	Ribnjak bb 21310 Omiš	tel. 021/757-889 fax: 021/757-889
54.	OPATIJA	V. Nazora 51410 Opatija	tel. 051/271-481 fax: 051/271-481
55.	ORAHOVICA	Mažuranićev trg 6 33515 Orahovica	tel. 033/674-081 fax: 033/674-081
56.	OTOČAC	Vladimira Nazora 14 53220 Otočac	tel. 053/771-163 fax: 053/771-163
57.	OTOK	Ulica Vladimira Nazora 1/I 32252 Otok	tel. 032/ 394-809 fax: 032/ 394-810
58.	OZALJ	Zrinjskih i Frankopana 8 47280 Ozalj	tel. 047/732-278 fax: 047/732-278

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
59.	PAG	Prasika b.b. 23250 Pag	tel. 023/611-138 fax: 023/611-138
60.	PAKRAC	Ul. hrvatskih velikana 12 34550 Pakrac	tel. 034/411-109 fax: 034/411-109
61.	PAZIN	Jurja Dobrile 4 52000 Pazin	tel. 052/625-029 fax: 052/625-029
62.	PETRINJA	V. Nazora 19 c 44250 Petrinja	tel. 044/815-286 fax: 044/815-286
63.	PITOMAČA	Ljudevita Gaja 26/1 33405 Pitomača	tel. 033/800-980 fax: 033/800-981
64.	PLOČE	Neretljanskih gusara 8 20340 Ploče	tel. 020/679-218 fax: 020/676-235
65.	POREČ	N. Tesle 5 52440 Poreč	tel. 052/431-491 tel. 052/427-878 fax: 052/431-491 fax: 052/427-878
66.	PREGRADA	S. Radića 26 49218 Pregrada	tel. 049/376-109 fax: 049/300-635
67.	PRELOG	40323 Prelog	tel. 040/646-011 fax: 040/646-010
68.	RAB	Biskupa Draga 2 51280 Rab	tel. 051/724-547 fax: 051/ 777-290
69.	ROVINJ	Carrera 21 210 Rovinj	tel. 052/813-096 fax: 052/813-096
70.	SAMOBOR	Zavrtnica bb 10430 Samobor	tel. 01/3361-055 fax: 01/3361-055
71.	SENJ	Ulica S. S. Kranjčevića 3 53270 Senj	tel. 053/881-241 fax: 053/881-241
72.	SESVETE	Varaždinska cesta 1/II 10360 Sesvete	tel. 01/2000-703 fax: 01/2000-703
73.	SINJ	Luka bb 21230 Sinj	tel. 021/821-082 fax: 021/821-082
74.	SLATINA	Šetalište Julija Bisigera 3, 33520 Slatina	tel. 033/551-656 fax: 033/551-656
75.	SLUNJ	47240 Slunj	tel. 047/777-216 fax: 047/777-424

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
76.	SUPETAR	Mladena Vodanovića 26 21400 Supetar	tel. 021/631-351 fax: 021/631-351
77.	SVETI IVAN ZELINA	Zagrebačka 9 10380 Sveti Ivan Zelina	tel. 01/2060-748 fax: 01/2060-748
78.	TOPUSKO	Trg bana J. Jelačića 20 44415 Topusko	tel. 044/885-877 fax: 044/885-877
79.	TROGIR	Gradska 41 21220 Trogir	tel. 021/881-687 fax: 021/881-687
80.	UMAG	Edoardo Pascali 3 52470 Umag	tel. 052/741-587 fax: 052/741-587
81.	VALPOVO	Dr. Franje Tuđmana 7 31550 Valpovo	tel. 031/651-357 fax: 031/650-422
82.	VELIKA GORICA	Zagrebačka 12 10410 Velika Gorica	tel. 01/6221-118 fax: 01/6221-118
83.	VINKOVCI	Trg J. Runjanina bb 32100 Vinkovci	tel. 032/331-477 fax: 032/331-493
84.	VODICE	Obala Juričev Ive Cota 9 22211 Vodice	tel. 022/441-949 fax: 022/441-960
85.	VOJNIĆ	Trg Stjepana Radića 1 47420 Vojnić	tel. 047/811-663 fax: 047/811-663
86.	VRBOVEC	Brdo 3 10340 Vrbovec	tel. 01/2791-307 fax: 01/2791-07
87.	VRBOVSKO	I. G Kovačića b.b. 51326 Vrbovsko	tel. 051/875-019 fax: 051/876-348
88.	VRGORAC	Hrv. velikana 2 21276 Vrgorac	tel. 021/674-066 fax: 021/679-240
89.	ZABOK	Trg svete Jelene 3 49210 Zabok	tel. 049/221-161 fax: 049/221-161
90.	ZAPREŠIĆ	P. Lončara bb 10290 Zaprešić	tel. 01/3310-280 fax: 01/3310-280
91.	ZLATAR BISTRICA	V. Nazora 56 49247 Zlatar Bistrica	tel. 049/461-032 fax: 049/461-032
92.	ŽUPANJA	Al. Matice Hrvatske 34 32270 Županja	tel. 032/831-181 tel. 032/831-096 fax: 032/831-181

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
4.	HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE / DIREKCIJA HZZO-a	Margaretska 3 10000 Zagreb	tel. 01/4806-333 fax: 01/4812-606

5.	HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE SREDIŠNJA SLUŽBA	Radnička cesta 1 10000 Zagreb p.p. 933	tel. 01/6126-000 Info telefon: 01/6126-001 fax: 01/6126-038
----	--	---	---

ODNOSI S JAVNOŠĆU

E-mail za upite građana: hzz@hzz.hr; E-mail za upite novinara: press@hzz.hr

PODRUČNE SLUŽBE HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE

1.	BJELOVAR / HZZ.Bjelovar@hzz.hr	A. Kačić Miošića 5 43000 Bjelovar	tel. 043/611-100
2.	ČAKOVEC / HZZ.Cakovec@hzz.hr	Bana J. Jelačića 1 40000 Čakovec	tel. 040/396-800
3.	DUBROVNIK / HZZ.Dubrovnik@hzz.hr	Put V. Nazora 5 20000 Dubrovnik	tel. 020/433-700
4.	GOSPIĆ / HZZ.Gospic@hzz.hr	Budačka 1 53000 Gospić	tel. 053/617-260
5.	KARLOVAC / HZZ.Karlovac@hzz.hr	Domobranska 19 47000 Karlovac	tel. 047/606-400
6.	KRAPINA / HZZ.Krapina@hzz.hr	Đalskog 4 49000 Krapina	tel. 049/382-252
7.	KRIŽEVCI / HZZ.Krizevci@hzz.hr	Tomislavova 20 48260 Križevci	tel. 048/681-904
8.	KUTINA / HZZ.Kutina@hzz.hr	Crkvena 13 44320 Kutina	tel. 044/691-370
9.	OSIJEK / HZZ.Osijek@hzz.hr	Kneza Trpimira 2 31000 Osijek	tel. 031/252-500
10.	POŽEGA / HZZ.Pozega@hzz.hr	Alojzija Stepinca 5 34000 Požega	tel. 034/311-350
11.	PULA / HZZ.Pula@hzz.hr	Benediktanske opatije 3 52100 Pula	tel. 052/375-700
12.	RIJEKA / HZZ.Rijeka@hzz.hr	Bulevar oslobođenja 14 51000 Rijeka	tel. 051/406-111
13.	SISAK / HZZ.Sisak@hzz.hr	Kralja Tomislava 15 44000 Sisak	tel. 044/549-773

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
14.	SLAVONSKI BROD / HZZ.Slavonskibrod@hzz.hr	Vukovarska 11 35000 Slavonski Brod	tel. 035/405-960
15.	SPLIT / HZZ.Split@hzz.hr	Bihačka 2/c 21000 Split	tel. 021/310-555
16.	ŠIBENIK / HZZ.Sibenik@hzz.hr	Matije Gupca 42a 22000 Šibenik	tel. 022/201-111
17.	VARAŽDIN / HZZ.Varazdin@hzz.hr	Baruna Trenka 56 42000 Varaždin	tel. 042/401-500
18.	VINKOVCI / HZZ.Vinkovci@hzz.hr	Jurja Dalmatinca 27 32100 Vinkovci	tel. 032/331-155
19.	VIROVITICA / HZZ.Virovitica@hzz.hr	A. Mihanovića 40 33000 Virovitica	tel. 033/721-256
20.	VUKOVAR / HZZ.Vukovar@hzz.hr	Vladimira Nazora 12 32000 Vukovar	tel. 032/599-444
21.	ZADAR / HZZ.Zadar@hzz.hr	S. Držislava bb 23000 Zadar	tel. 023/300-800
22.	ZAGREB / HZZ.Zagreb@hzz.hr	Zvonimirova 15 10000 Zagreb	tel. 01/4699-999
23.	SREDIŠNJA SLUŽBA / hzz@hzz.hr	Radnička cesta 1 10000 Zagreb	tel. 01/6126-000

6. UREDI DRŽAVNE UPRAVE PO ŽUPANIJAMA			
1.	URED DRŽAVNE UPRAVE U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJU / www.udubbz.hr Predstojnik / predstojnik@udubbz.hr	Dr. Ante Starčevića 8 Bjelovar	tel. 043/278-161 fax: 043/278-164
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika / opca.uprava@udubbz.hr		tel. 043/278-161 fax: 043/278-164
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / drustvene.djelatnosti@udubbz.hr		tel. 043/278-121 fax: 043/278-123
	• ISPOSTAVA DARUVAR Voditeljica ispostave / ispostava.daruvar@udubbz.hr	Trg kralja Tomislava 14 Daruvar	tel. 043/331-925 tel. 043/675-809 fax: 043/335-483
	• ISPOSTAVA GAREŠNICA Voditelj ispostave / ispostava.garesnica@udubbz.hr	Vladimira Nazora 22 Garešnica	tel. 043/531-166 tel. 043/675-688 fax: 043/679-692
	• ISPOSTAVA ČAZMA Voditelj ispostave / ispostava.cazma@udubbz.hr	M. Novačića 13 Čazma	tel. 043/771-161 tel. 043/226-555 fax: 043/772-262

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA GRUBIŠNO POLJE Voditeljica ispostave / ispostava.grpolje@udubzbz.hr 	Trg bana J.Jelačića 1 Grubišno Polje	tel. 043/485-038 tel. 043/675-711 fax: 043/485-042
2.	URED DRŽAVNE UPRAVE U BRODSKO- POSAVSKOJ ŽUPANIJI / SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE Predstojnik / predstojnik.udu@zupbrps.t-com.hr	Petra Krešimira IV. br.1 Slavonski Brod	tel. 035/216-212 fax: 035/410-217
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE Pomoćnica predstojnika / opca.uprava.udu@zupbrps.t-com.hr		tel. 035/216-172 fax: 035/443-006
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / drustvene.djelatnosti.udu@zupbrps.t-com.hr		tel. 035/216-112 fax: 035/216-119
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA NOVA GRADIŠKA Voditelj ispostave 	Trg kralja Tomislava 1 Nova Gradiška	tel. 035/217-301 fax: 035/362-682
3.	URED DRŽAVNE UPRAVE U DUBROVAČKO- NERETVANSKOJ ŽUPANIJI / Predstojnik	Vukovarska 16 20000 Dubrovnik	tel. 020/351-169 fax: 020/351-080
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika		tel. 020/351-173 tel. 020/351-170 fax: 020/413-187 fax: 020/351-208
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA METKOVIĆ Voditelj ispostave 	S. Radića 3 20350 Metković	tel. 020/681-655 fax: 020/680-405
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA PLOČE Voditelj ispostave 	Trg kralja Tomislava 16 20340 Ploče	tel. 020/679-135 fax: 020/679-135
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA KORČULA Voditelj ispostave 	Trg braće Radića 1 20260 Korčula	tel. 020/711-106 fax: 020/711-726
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA LASTOVO Voditeljica ispostave 	Dolac 3 20290 Lastovo	tel. 020/801-028 tel. 020/801-287 fax: 020/801-077
4.	URED DRŽAVNE UPRAVE U ISTARSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-istra.hr / Predstojnik	Splitska 14 Pula	tel. 052/371-117 fax: 052/223-550
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / pomocnik-uprava@udu-istra.htnet.hr		tel. 052/371-117 fax: 052/223-550
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA BUJE Voditeljica ispostave / jasminka.morgan@udu-istra.hr 	Trg J.B. Tita 6 Buje	tel. 052/772-242 fax: 052/772-241

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	ISPOSTAVA BUZET • Voditeljica ispostave / isp.buzet@udu-istra.htnet.hr	II istarske brigade 2 Buzet	tel. 052/695-221 fax: 052/695-231
	ISPOSTAVA LABIN • Voditelj ispostave / vcernjul@udu-istra.hr	Titov trg 10 Labin	tel. 052/866-804 fax: 052/866-844
	ISPOSTAVA PAZIN • Voditelj ispostave / isp.pazin@udu-istra.htnet.hr	M. B. Rašana 2 Pazin	tel. 052/600-121 fax: 052/600-120
	ISPOSTAVA POREČ • voditeljica ispostave / imovinska.porec@udu-istra.hr	Obala m. Tita 4 Poreč	tel. 052/409-103 fax: 052/409-117
	ISPOSTAVA ROVINJ • Voditeljica ispostave / isp.rovinj@udu-istra.htnet.hr	Trg Matteoti 1 Rovinj	tel. 052/805-258 fax: 052/813-331
	ISPOSTAVA UMAG • Voditelj ispostave / isp.umag@udu-istra.htnet.hr	J. B. Tita 3 Umag	tel. 052/743-580 fax: 052/743-580
5.	URED DRŽAVNE UPRAVE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJU / www.udukz.hr Predstojnik / predstojnik@udukz.hr	Vraniczaniyeva 2 Karlovac	tel. 047/656-103 fax: 047/656-271
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / drustvene.dj@udukz.hr		tel. 047/656-134 fax: 047/656-265
	ISPOSTAVA OGULIN • Voditelj ispostave / isp.ogulin@udukz.hr	B. Frankopana 11 Ogulin	tel. 047/522-074 fax: 047/522-074
	ISPOSTAVA DUGA RESA • Voditeljica ispostave / isp.dresa@udukz.hr	Trg Sv. Jurja 1 Duga Resa	tel. 047/841-637 fax: 047/844-235
	ISPOSTAVA SLUNJ • Voditeljica ispostave / isp.slunj@udukz.hr	Trg dr. F. Tuđmana 9 Slunj	tel. 047/777-766 fax: 047/777-767
	ISPOSTAVA OZALJ • Voditeljica ispostave / isp.ozalj@udukz.hr	Kurilovac 1 Ozalj	tel. 047/731-979 fax: 047/731-979
	ISPOSTAVA VOJNIĆ • Voditeljica ispostave / isp.vojnic@udukz.hr	Stjepana Radića 1 Vojnić	tel. 047/883-003 fax: 047/883-197
6.	URED DRŽAVNE UPRAVE U KOPRIVNIČKO- KRIŽEVAČKOJ ŽUPANIJU / www.udu-kckz.hr Predstojnik po ovlaštenju Vlade RH / udukckz@kc.t-com.hr	Ulica Antuna Nemčića 5 Koprivnica	tel. 048/658-190 fax: 048/658-198
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnika / udukckz@kc.t-com.hr		tel. 048/658-170 fax: 048/658-171

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / udukckz@kc.t-com.hr		tel. 048/658-118 fax: 048/658-117
•	ISPOSTAVA ĐURĐEVAC Voditelj ispostave / udukckz@kc.t-com.hr	Ulica Stjepana Radića 1 Đurđevac	tel. 048/658-118 fax: 048/658-117
•	ISPOSTAVA KRIŽEVCI Voditeljica ispostave / udukckz@kc.t-com.hr	I. Zakmardija Dijankovečkog 12 Križevci	tel. 048/720-333 fax: 048/720-351
7.	URED DRŽAVNE UPRAVE U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-kzz.hr Predstojnik / predstojnica@udu-kzz.hr	Magistratska 1 Krapina	tel. 049/329-111(122) fax: 049/329-257
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika		tel. 049/329-111 fax: 049/329-172
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / jcesarec@udu-kzz.hr		tel. 049/329-111 (215) fax: 049/329-257
•	ISPOSTAVA DONJA STUBICA Voditelj ispostave / ispostavadonjastubica@udu-kzz.hr	Trg M. Gupca 20 Donja Stubica	tel. 049/286-124 fax: 049/287-673
•	ISPOSTAVA KLANJEC Voditelj ispostave / ispostavaklanjec@udu-kzz.hr	Trg mira 11 Klanjec	tel. 049/550-362 (309) fax: 049/550-056
•	ISPOSTAVA PREGRADA Voditelj ispostave / ispostavapregrada@udu-kzz.hr	J. K. Tuškana 2 Pregrada	tel. 049/376-022 fax: 049/376-105
•	ISPOSTAVA ZABOK Voditelj ispostave / ispostavazabok@udu-kzz.hr	Kumrovečka 1 Zabok	tel. 049/223-533 fax: 049/226-032
•	ISPOSTAVA ZLATAR Voditelj ispostave / ispostavazlatar@udu-kzz.hr	Park hrvatske mladeži 2 Zlatar	tel. 049/466-122 fax: 049/467-261
8.	URED DRŽAVNE UPRAVE U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI / Predstojnik	Budačka 55 Gospić	tel. 053/560-093 fax: 053/572-825
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika / marijana.basic@ls-drzavna-uprava.hr		tel. 053/560-600 fax: 053/572-825
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / drust.djel.gospic@ls-drzavna-uprava.hr	Dr. Franje Tuđmana 4 Gospić	tel. 053/574-213 fax: 053/560-527
•	ISPOSTAVA OTOČAC Voditelj ispostave / maticarstvo-otocac@ls-drzavna-uprava.hr	Kralja Zvonimira 8 Otočac	tel. 053/773-237 fax: 053/771-085

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA SENJ Voditelj ispostave / ispostava-senj@ls-drzavna-uprava.hr 	Trg Cilnica 1 Senj	tel. 053/882-828 fax: 053/881-132
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA NOVALJA Voditelj ispostave / dspelic@ls-drzavna-uprava.hr 	Trg Dr. Franje Tuđmana 1 Novalja	tel. 053/662-044 fax: 053/662-044
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA KORENICA Voditelj ispostave / gospodarstvo.korenica@ls-drzavna-uprava.hr 	Trg Sv. Jurja 6 Korenica	tel. 053/776-585 fax: 053/756-267
9.	URED DRŽAVNE UPRAVE U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-mz.hr Predstojnik / branimir.posavec@udu-mz.hr	Rudera Boškovića 2 Čakovec	tel. 040/374-212 fax: 040/390-720
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I ZAJEDNIČKE POSLOVE Pomoćnik predstojnika / juraj.lajtman@udu-mz.hr		tel. 040/374-189 fax: 040/390-720
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / mirjana.krnjak@udu-mz.hr		tel. 040/374-112 fax: 040/374-034
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA PRELOG Voditelj ispostave / ingrid.soltic@udu-mz.hr 	Trg slobode 1 Prelog	tel. 040/646-565 fax: 040/646-716
10.	URED DRŽAVNE UPRAVE U OSJEČKO- BARANJSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-obz.hr Predstojnik / predstojnik@udu-obz.hr	Županijska 4 Osijek	tel. 031/221-102 fax: 031/213-625
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika / ouprava@udu-obz.hr		tel. 031/221-354 fax: 031/200-055
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / prosvjeta-i-kultura-os@os.htnet.hr		tel. 031/212-020 fax: 031/200-265
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA BELI MANASTIR Voditelj ispostave / bmanastir@udu-obz.hr 	Kralja Tomislava 53a Beli Manastir	tel. 031/702-574 fax: 031/703-876
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA DONJI MIHOLJAC Voditelj ispostave / dmiholjac@udu-obz.hr 	Vukovarska 1 Donji Miholjac	tel. 031/630-330 fax: 031/632-221
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA ĐAKOVO Voditelj ispostave / djakovo@udu-obz.hr 	Vijenac k. A. Stepinca 10 Đakovo	tel. 031/811-129 fax: 031/811-116
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA NAŠICE Voditelj ispostave / nasice@udu-obz.hr 	Pejačevićev trg 6 Našice	tel. 031/614-492 fax: 031/613-699
	<ul style="list-style-type: none"> ISPOSTAVA VALPOVO Voditelj ispostave / valpovo@udu-obz.hr 	Kralja P. Krešimira IV br.1 Valpovo	tel. 031/654-040 fax: 031/651-006

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
11.	URED DRŽAVNE UPRAVE U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI Predstojnik / ured.drzavne.uprave2@po.t-com.hr	Županijska 11 Požega	tel. 034/290-152 fax: 034/290-104
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I ZAJEDNIČKE POSLOVE Pomoćnik predstojnika		tel. 034/290-162 fax: 034/290-104
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika		tel. 034/290-122 fax: 034/290-120
	• ISPOSTAVA PAKRAC Voditeljica ispostave / ured.drzavne.uprave.pozega.ispostava.pakrac@po.t-com.hr	Trg bana Jelačića 18 Pakrac	tel. 034/440-408 fax: 034/411-032
12.	URED DRŽAVNE UPRAVE U PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-pgz.hr Predstojnica / vera.pajalic@udu-pgz.hr	Riva 10 Rijeka	tel. 051/354-212 fax: 051/354-221
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnice / zeljka.mastrovic@udu-pgz.hr		tel. 051/354-172 fax: 051/354-197
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnice / ingrid.mrden@udu-pgz.hr		tel. 051/354-454 fax: 051/354-131
	• ISPOSTAVA CRIKVENICA Voditeljica ispostave / ispostava.crikvenica@udu-pgz.hr	Kralja Tomislava 85/a Crikvenica	tel. 051/780-419 fax: 051/780-401
	• ISPOSTAVA ČABAR Voditeljica ispostave / ispostava.cabar@udu-pgz.hr	Narodnog oslobođenja 2 Čabar	tel. 051/821-071 fax: 051/821-091
	• ISPOSTAVA DELNICE Voditelj ispostave / ispostava.delnice@udu-pgz.hr	Trg 138. brigade HV 4 Delnice	tel. 051/814-263 fax: 051/812-102
	• ISPOSTAVA KRK Voditelj ispostave / ispostava.krak@udu-pgz.hr	Trg J. Bana Jelačića 3 Krk	tel. 051/221-268 fax: 051/222-656
	• ISPOSTAVA MALI LOŠINJ Voditeljica ispostave / ispostava.mlosinj@udu-pgz.hr	Riva lošinjskih kapetana 7 Mali Lošinj	tel. 051/231-252 fax: 051/231-252
	• ISPOSTAVA OPATIJA Voditelj ispostave / ispostava.opatija@udu-pgz.hr	M. tita 4 Opatija	tel. 051/701-268 fax: 051/701-268
	• ISPOSTAVA RAB Voditeljica ispostave / ispostava.rab@udu-pgz.hr	Trg Municipium Arba 2 Rab	tel. 051/777-460 Privremeno! fax: 051/725-072 Privremeno!

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	ISPOSTAVA VRBOVSKO • Voditeljica ispostave / ispostava.vrbovsko@udu-pgz.hr	Dobra 4 Vrbovsko	tel. 051/875-112 fax: 051/875-126
13.	URED DRŽAVNE UPRAVE U SISAKO- MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI / www.udu-smz.hr Predstojnik / stevo.baic@udu-smz.hr	S. i A. Radića 36 Sisak	tel. 044/550-212 fax: 044/521-828
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika / husein.kurtovic@udu-smz.hr		tel. 044/550-172 fax: 044/521-001
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE Pomoćnik predstojnika / josip.podnar@udu-smz.hr	Ivana Kukuljevića Sakcinskog 26 Sisak	tel. 044/515-330 fax: 044/515-350
	ISPOSTAVA KUTINA • Voditeljica ispostave / suncica.kroupa-krajinovic@udu-smz.hr	Trg kralja Tomislava 12 Kutina	tel. 044/683-471 fax: 044/683-471
	ISPOSTAVA NOVSKA • Voditeljica ispostave / milka.milojevic@udu-smz.hr	Trg dr. F. Tuđmana 2 Novska	tel. 044/600-250 fax: 044/601-130
	ISPOSTAVA PETRINJA • Voditelj ispostave / srecko.rajan@udu-smz.hr	Gundulićeva 2a Petrinja	tel. 044/815-113 fax: 044/815-264
	ISPOSTAVA HRVATSKA KOSTAJNICA • Voditelj ispostave / juraj.pavisc@udu-smz.hr	Trg kralja Tomislava 2b Hrvatska Kostajnica	tel. 044/851-049 fax: 044/851-049
	ISPOSTAVA DVOR • Voditelj ispostave / juraj.pavisc@udu-smz.hr	Trg kralja Tomislava 2b Hrvatska Kostajnica	tel. 044/851-049 fax: 044/851-049
	ISPOSTAVA GLINA • Voditelj ispostave / mato.scrbak@udu-smz.hr	Trg bana J. Jelačića bb Topusko	tel. 044/885-086 fax: 044/885-086
	ISPOSTAVA TOPUSKO • Voditelj ispostave / mato.scrbak@udu-smz.hr	Trg bana J. Jelačića bb Topusko	tel. 044/885-086 fax: 044/885-086
	ISPOSTAVA GVOZD • Voditelj ispostave / mato.scrbak@udu-smz.hr	Trg bana J. Jelačića bb Topusko	tel. 044/885-086 fax: 044/885-086
14.	URED DRŽAVNE UPRAVE U SPLITSKO- DALMATINSKOJ ŽUPANIJI Predstojnica / predstojnik@udu-sdz.hr	Vukovarska 1 Split	tel. 021/300-193 fax: 021/300-027

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnika / udusd-opca-uprava@st.t-com.hr	Domovinskog rata 4 Split	tel. 021/300-172 fax: 021/300-167
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika / udusd-drustvena-djelatnost@st.t-com.hr	Vukovarska 1 Split	tel. 021/300-192 fax: 021/300-156
•	ISPOSTAVA HVAR Voditelj ispostave / uduhvar@email.t-com.hr	Fabrika bb Hvar	tel. 021/741-126 tel. 021/741-633 fax: 021/741-633
•	ISPOSTAVA IMOTSKI Voditelj ispostave / uduimotski@email.t-com.hr	A. Starčevića 23 Imotski	tel. 021/842-354 fax: 021/841-306
•	ISPOSTAVA KAŠTELA Voditeljica ispostave / udukastela@email.t-com.hr	Brače Radić 1 Kaštel Sućurac	tel. 021/226-328 tel. 021/226-133 fax: 021/226-110
•	ISPOSTAVA MAKARSKA Voditeljica ispostave / udumakarska@email.t-com.hr	Obala kralja Tomislava 1 Makarska	tel. 021/226-328 tel. 021/611-777 fax: 021/611-262 fax: 021/616-904
•	ISPOSTAVA OMIŠ Voditeljica ispostave / uduomis@email.t-com.hr	Trg kralja Tomislava 5 Omiš	tel. 021/861-399 tel. 021/862-149 fax: 021/862-140
•	ISPOSTAVA SINJ Voditeljica ispostave / udusd-sinj@st.t-com.hr	Dragašev prolaz 10 Sinj	tel. 021/822-688 tel. 021/821-124 fax: 021/822-688
•	ISPOSTAVA SOLIN Voditeljica ispostave / udusolin@email.t-com.hr	Kralja Zvonimira 81 Solin	tel. 021/210-925 tel. 021/210-144 fax: 021/210-144 fax: 021/211-313
•	ISPOSTAVA SUPETAR Voditelj ispostave / udusupetar@email.t-com.hr	M. Vodanovića 26 Supetar	tel. 021/630-635 fax: 021/630-635
•	ISPOSTAVA TROGIR Voditelj ispostave / udutrogir@email.t-com.hr	Trg kralja Pavala II. br.1 Trogir	tel. 021/882-569 tel. 021/881-777 fax: 021/882-569
•	ISPOSTAVA VIS Voditelj ispostave / udusd-vis@st.t-com.hr uduvis@email.t-com.hr	Trg 30. svibnja 1991. br. 2 Vis	tel. 021/711-134 fax: 021/711-140

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	ISPOSTAVA VRGORAC • Voditelj ispostave / uduvrgorac@email.t-com.hr	Tina Ujevića 8 Vrgorac	tel. 021/674-722 tel. 021/675-000 fax: 021/674-144
15.	URED DRŽAVNE UPRAVE U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJI / www.udu-skz.hr Predstojnik	Trg P. Šubića I br.2 Šibenik	tel. 022/244-205 fax: 022/244-104
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnik predstojnika / ured-opca-uprava-skz@si.htnet.hr		tel. 022/244-172 tel. 022/244-180 fax: 022/244-044
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika		tel. 022/244-112 fax: 022/244-104
	ISPOSTAVA KNIN • Voditelj ispostave	Dr. F. Tuđmana 2 Knin	tel. 022/244-337 fax: 022/244-336 fax: 022/244-328
	ISPOSTAVA DRNIŠ • Voditelj ispostave	Trg kralja Tomislava 1 Drniš	tel. 022/887-076 fax: 022/886-993
16.	URED DRŽAVNE UPRAVE U VARAŽDINSKOJ ŽUPANIJI / www.uduvz.hr PREDSTOJNIK / predstojnik@uduvz.t-com.hr	Stanka Vraza 4 Varaždin	tel. 042/394-123 fax: 042/394-215
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE Pomoćnica predstojnika / opca.uprava@uduvz.t-com.hr		tel. 042/394-103 fax: 042/210-157
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / drustvene.djelatnosti@uduvz.t-com.hr		tel. 042/394-101 fax: 042/210-188
	ISPOSTAVA IVANEC • Voditeljica ispostave / ivanec@uduvz.t-com.hr	Đure Arnolda 11 Ivanec	tel. 042/781-122 (centrala) fax: 042/781-102
	ISPOSTAVA LUDBREG • Voditeljica ispostave / ludbreg@uduvz.t-com.hr	Trg sv. Trojstva 14 Ludbreg	tel. 042/810-922 fax: 042/810-922
	ISPOSTAVA NOVI MAROF • Voditelj ispostave / nmarof2@uduvz.t-com.hr	Trg hrvatske državnosti 1 Novi Marof	tel. 042/611-022 (centrala) fax: 042/205-360
17.	URED DRŽAVNE UPRAVE U VIROVITIČKO-PODRAVSKOJ ŽUPANIJI Predstojnik / branko@uduvpz.t-com.hr kremenka@uduvpz.t-com.hr	Trg Lj. Patačića 1 Virovitica	tel. 033/743-242 fax: 033/722-952
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE Pomoćnik predstojnika / zeljko@uduvpz.t-com.hr		tel. 033/743-142 fax: 033/725-142
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika		tel. 033/743-212 fax: 033/725-641

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
•	ISPOSTAVA ORAHOVICA Voditeljica ispostave / anica@uduvpz.t-com.hr	F. Gavrančića 6 Orahovica	tel. 033/401-534 fax: 033/673-144
•	ISPOSTAVA SLATINA Voditeljica ispostave / vesnai@uduvpz.t-com.hr	Trg sv. Josipa 10 Slatina	tel. 033/401-977 fax: 033/552-903
•	ISPOSTAVA PITOMAČA Voditeljica ispostave / djurdja@uduvpz.t-com.hr	Trg kralja Tomislava 4 Pitomača	tel. 033/740-031 fax: 033/782-261
18.	URED DRŽAVNE UPRAVE U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJU / www.udu-vs.hr Predstojnica / kata.tomljenovic@udu-vs.hr	Županijska 11 Vukovar	tel. 032/492-050 fax: 032/492-051
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnika / opca.uprava@udu-vs.hr	Glagoljaška 27/III Vinkovci	tel. 032/344-111 tel. 032/344-072 fax: 032/344-071
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / drustvene.vu@udu-vs.hr	Županijska 11 Vukovar	tel. 032/492-039 fax: 032/492-091
•	ISPOSTAVA VINKOVCI Voditeljica ispostave / stefica.bozic@udu-vs.hr	Glagoljaška 27/IV Vinkovci	tel. 032/344-111 tel. 032/344-162 fax: 032/344-096
•	ISPOSTAVA ŽUPANJA Voditelj ispostave / franjo.ferenci@udu-vs.hr	J. J. Strossmayera 18 Županja	tel. 032/831-326 fax: 032/826-384
•	ISPOSTAVA ILOK Voditeljica ispostave / gospodrstvo.ilok@udu-vs.hr	Trg Nikole Iločkog 16 Ilok	tel. 032/590-228 fax: 032/590-108
•	ISPOSTAVA OTOK Voditelj ispostave / ispostava.otok@udu-vs.hr	V. Nazora 1/1 Otok	tel. 032/340-040 fax: 032/340-041
19.	URED DRŽAVNE UPRAVE U ZADARSKOJ ŽUPANIJU / www.udu-zz.hr Predstojnik / predstojnik@drz-upr-zd.t-com.hr	I. Mažuranića bb Zadar	tel. 023/350-122 fax: 023/350-194
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnika / sluzba.opca.uprava@drz-upr-zd.t-com.hr		tel. 023/350-172 fax: 023/350-157
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnica predstojnika / sluzba.drustvene.djelatnosti@drz-upr-zd.t-com.hr	Narodni trg 1 Zadar	tel. 023/311-258 fax: 023/311-258
•	ISPOSTAVA BENKOVAC Voditeljica ispostave / ispostava.benkovac@drz-upr-zd.t-com.hr	Trg domovinske zahvalnosti 5 Benkovac	tel. 023/681-440 tel. 023/681-522 tel. 023/681-958 fax: 023/681-440 fax: 023/681-522 fax: 023/681-958

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	ISPOSTAVA BIOGRAD NA MORU • Voditeljica ispostave / ispostava.biograd@drz-upr-zd.t-com.hr	Kralja Tvrtka 1 Biograd na moru	tel. 023/383-134 tel. 023/385-553 fax: 023/383-033
	ISPOSTAVA GRAČAC • Voditelj ispostave / ispostava.gracac@drz-upr-zd.t-com.hr	Poljana sv. Jurja 1 Gračac	tel. 023/773-833 tel. 023/773-025 fax: 023/773-025
	ISPOSTAVA OBROVAC • Voditelj ispostave / ispostava.obrovac@drz-upr-zd.t-com.hr	A. Starčevića 8 Obrovac	tel. 023/689-217 tel. 023/689-416 fax: 023/689-217
	ISPOSTAVA PAG • Voditeljica ispostave / ispostava.pag@drz-upr-zd.t-com.hr	Koludraška 13 Pag	tel. 023/612-063 tel. 023/611-149 tel. 023/611-292 fax: 023/611-276
20.	URED DRŽAVNE UPRAVE U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI Predstojnica / udu.zagzup@email.t-com.hr	Ulica grada Vukovara 72/M Zagreb	tel. 01/6345-297 fax: 01/6345-235
	SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU Pomoćnica predstojnika / ljubica.radovanic@uduzz.hr		tel. 01/6345-152 fax: 01/6345-139
	SLUŽBA ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI Pomoćnik predstojnika		tel. 01/6345-122 fax: 01/6345-131
	• ISPOSTAVA DUGO SELO Voditeljica ispostave	Josipa Zorića 1 Dugo Selo	tel. 01/2753-019 fax: 01/2753-080
	• ISPOSTAVA IVANIĆ-GRAD Voditeljica ispostave	Trg V. Nazora 1 Ivanić-Grad	tel. 01/2831-145 fax: 01/2831-160
	• ISPOSTAVA JASTREBARSKO Voditeljica ispostave	Ulica Vlatka Mačeka 2 Jastrebarsko	tel. 01/6281-113 fax: 01/6284-660
	• ISPOSTAVA SAMOBOR Voditeljica ispostave	Trg kralja Tomislava 5 Samobor	tel. 01/3378-280 fax: 01/3363-510
	• ISPOSTAVA SV. IVAN ZELINA Voditelj ispostave	Trg kralja Tomislava 12 Sv. Ivan Zelina	tel. 01/2060-044 fax: 01/2061-100
	• ISPOSTAVA VELIKA GORICA Voditeljica ispostave	Trg kralja Tomislava 34 Velika Gorica	tel. 01/6254-021 fax: 01/6254-025
	• ISPOSTAVA VRBOVEC Voditelj ispostave	Trg P. Zrinskog 9 Vrbovec	tel. 01/2791-122 fax: 01/2791-142
	• ISPOSTAVA ZAPREŠIĆ Voditelj ispostave	Trg žrtava fašizma 1 Zaprešić	tel. 01/3315-111 (239) fax: 01/3315-111 (239)

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
7.	GRAD ZAGREB		
1.	GRADSKI URED ZA ZDRAVSTVO I BRANITELJE / zvonimir.sostar@zagreb.hr	Trg Stjepana Radića 1 Zagreb	tel. 01/6101-1239 tel. 01/610-1570 fax: 01/610-1498
2.	SEKTOR ZA BRANITELJE I OBITELJ ODJEL ZA BRANITELJE / vlasta.ivcevic@zagreb.hr	Trg Francuske Republike 15 Zagreb	tel. 01/6101-732 tel. 01/6101-733 fax: 01/6101-737
3.	ODJEL ZA OBITELJ I STRADALNIKE RATA / ljiljana.petrovic@zagreb.hr	Vodnikova 14 Zagreb	tel. 01/6101-0397 fax: 01/610-4374
4.	GRADSKI URED ZA SOCIJALNU ZAŠTITU I OSOBE S INVALIDITETOM / visnja.fortuna@zagreb.hr	Trg Stjepana Radića 1/II Zagreb	tel. 01/610-1269 fax: 01/610-0015
5.	SEKTOR ZA SOCIJALNU ZAŠTITU-II kat Pomoćnik pročelnika za socijalnu zaštitu /romana.galic@zagreb.hr socijalna-zastita@zagreb.hr		tel. 01/610-1269 fax: 01/610-0015
6.	ODJEL ZA ZAŠTITU OSOBA S INVALIDITETOM-II kat Pomoćnica pročelnice: kontakt osoba / marinka.bakula-andelic@zagreb.hr		tel. 01/610-1251 fax: 01/610-0015

8.	HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE / www.hcr.hr; hcr@hcr.hr / www.misportal.hcr.hr hcr@hcr.hr	Ante Kovačića 10 44000 Sisak	Centrala HCR-a tel. +385 44 554 151 fax: +385 44 554 111
1.	Odjel za koordinaciju edukacije, pomoći minskim žrtvama i odnose s javnošću		tel. +385 44 554 143 tel. +385 44 554 170 fax: +385 44 554 111

9.	PRAVOBRANITELJICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM / www.posi.hr / ured@posi.hr	Savska cesta 41/3 10000 Zagreb	tel. 01/6102-170 fax: 01/6102-199
-----------	--	-----------------------------------	--------------------------------------

10.	FOND ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM www.fond.hr / info@fond	Zaharova 5 10000 Zagreb	tel. 01/6040-495 fax: 01/6184-994
------------	---	----------------------------	--------------------------------------

11. CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB			
1.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB BELI MANASTIR	Kralja Tomislava 37 31300 Beli Manastir	tel. 031/705-155
2.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB BENKOVAC	Ivana Meštrovića 8 23420 Benkovac	tel. 023/681-133

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
3.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB BIOGRAD NA MORU	Trg kralja Tomislava 16 23210 Biograd	tel. 023/383-472
4.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB BJELOVAR	J. J. Strossmayera 2 43000 Bjelovar	tel. 043/247-260
5.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB BUJE	Rudine 1 52460 Buje	tel. 052/772-036 tel. 052/772-024
6.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB CRES-LOŠINJ	Riva lošinjskih kapetana 13/1 51550 Mali Lošinj Creskog statuta 15 51557 Cres	tel. 051/231-076 tel. 051/571-527
7.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB CRIKVENICA	Gorica-Bračće Cvetića 2 51260 Crikvenica	tel. 051/784-270
	• Podružnica Rab	Biskupa draga 2 51280 Rab	
8.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ČAKOVEC	Vladimira Nazora 16 40300 Čakovec	
	• Podružnica Prelog	Kralja Zvonimira 9 40323 Prelog	tel. 040/646-573
9.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ČAZMA	Trg čazmanskog kaptola 6 43240 Čazma	
10.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DARUVAR	Radićeva 5/1 43500 Daruvar	tel. 043/331-868 tel. 043/331-083
	• Podružnica Grubišno Polje	M. A. Reljkovića 26 43290 Grubišno Polje	tel. 043/485-179
11.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DONJA STUBICA	Starogradska 3 49240 Donja Stubica	tel. 049/286-157
12.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DONJI MIHOLJAC	Vukovarska 7 31540 Donji Miholjac	tel. 031/631-525
13.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DRNIŠ	Kardinala A. Stepinca 4 22320 Drniš	tel. 022/886-042
14.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DUBROVNIK	Miha Pracata 11 20000 Dubrovnik p p 90	tel. 020/323-896 tel. 020/324-050
15.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DUGA RESA	Trg Sv. Jurja 1 47250 Duga Resa	tel. 047/844-247
16.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB DUGO SELO	Josipa Zorića 1 10370 Dugo Selo	tel. 01/2753-209

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
17.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ĐAKOVO	P. Preradovića 2a 31400 Đakovo	tel. 031/813-331 tel. 031/812-152
18.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ĐURĐEVAC	Gajeva 6 48350 Đurđevac	tel. 048/812-612 tel. 048/812-614
19.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB GAREŠNICA	Vladimira Nazora 13 43280 Garešnica	tel. 043/531-189
20.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB GLINA	Trg dr. Franje Tuđmana 24 Glina	tel. 044/811-660
	• Podružnica Topusko	Trg bana J. Jelačića 14 44415 Topusko	
21.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB GOSPIĆ	Vile Velebita 6 53000 Gospić	tel. 053/741-110
	• Podružnica Korenica	Josipa Jovića 16 53230 Korenica	tel. 053/756-252
22.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB HRVATSKA KOSTAJNICA	Kralja Tomislava bb 44430 Hrvatska Kostajnica	
23.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB IMOTSKI	Bruna Bušića 6 21260 Imotski	tel. 021/841-421 tel. 021/842-241
24.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB IVANEC	Đure Arnolda 11 42240 Ivanec	tel. 042/781-353 tel. 042/771-770
25.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB IVANIĆ GRAD	Franje Jurinca 6 10310 Ivanić Grad	tel. 01/2882-301 tel. 01/2882-302
26.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB JASTREBARSKO	Trg Ljube Babića 29 10420 Jastrebarsko	tel. 01/6281-482
27.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KARLOVAC	I. Meštrovića 10 47000 Karlovac	tel. 047/415-459 tel. 047/415-462 tel. 047/415-458
	• Podružnica Ozalj	Kurilovac 8 47280 Ozalj	tel. 047/731-854
	• Podružnica Vojnić	Trg Stjepana Radića 1 47220 Vojnić	tel. 047/883-058
28.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KNIN	G. Šuška 4 22300 Knin	tel. 022/664-480
29.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KOPRIVNICA	Trg Eugena Kumičića 2 48000 Koprivnica	tel. 048/642-247 tel. 048/642-248
30.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KORČULA	Šetalište Frana Kršinića 50 20260 Korčula	tel. 020/715-854

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
31.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KRAPINA	Frana Galovića bb 49230 Krapina p.p. 19	tel. 049/371-847 tel. 049/370-847
•	Podružnica Pregrada	Kostelgradska 5 49218 Pregrada	tel. 049/376-029 tel. 049/376-099
32.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KRIŽEVCI	Ivana Zakamardija Dijankovečkog 5 48260 Križevci	tel. 048/711-710
33.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KRK	Dr. D. Vitezića 1 51500 Krk	tel. 051/880-700
34.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KUTINA	Stjepana Radića 7a 44320 Kutina	tel. 044/683-603
35.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB LABIN	Istarska 1 52220 Labin	tel. 052/856-522 tel. 052/856-464
36.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB LUDBREG	Kardinala Franje Kuharića 12 42230 Ludbreg	tel. 042/332-840
37.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB MAKARSKA	PTC "Sv. Nikola" Ul kipara Meštrovića 2a, 21300 Makarska p.p. 80	tel. 021/611-544
•	Podružnica Vrgorac	Ul. AG Matoša 1 21276 Vrgorac	tel. 021/674-077 tel. 021/674-343
38.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB METKOVIĆ	Ante Starčevića 25 20350 Metković	tel. 020/690-999 tel. 020/690-981, 82...89
39.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB NAŠICE	Pejačevićev trg 8 34500 Našice	tel. 031/617-191 tel. 031/613-411
40.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB NOVA GRADIŠKA	Karla Dienesha 4/1 35400 N. Gradiška	tel. 035/362-611
41.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB NOVI MAROF	Zagorska 28 42220 Novi Marof	tel. 042/613-600
42.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB NOVSKA	Trg Đure Szabe 7 44330 Novska	tel. 044/600-672
43.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB OGULIN	Vijenac Ive Marinkovića 1 47300 Ogulin	tel. 047/522-042
44.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB OMIŠ	Četvrt Ribnjak bb 21310 Omiš	tel. 021/864-470

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
45.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB OPATIJA	Stubište Baredine 10/I 51410 Opatija	tel. 051/703-057 tel. 051/703-058 tel. 051/701-493
46.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB OSIJEK	Lorenza Jagara 12 31000 Osijek	tel. 031/212-400
47.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB PAKRAC	Petra Preradovića 1 34550 Pakrac	tel. 034/411-546
48.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB PAZIN	Prolaz Otokara Keršovanija 2 52400 Pazin	tel. 052/624-433 tel. 052/624-497
•	Podružnica Buzet	II. Istarske brigade 11 52420 Buzet	tel. 052/662-523
49.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB PETRINJA	Turkulinova 7 44250 Petrinja	tel. 044/815-272
50.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB PLOČE	Dalmatinska 4 20340 Ploče	tel. 020/679-071
51.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB POREČ	Dr. Maura Gioseffia 2b, 52440 Poreč	tel. 052/451-657 tel. 052/432-011
52.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB POŽEGA	Istarska 2 34300 Požega	tel. 034/273-807
53.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB PULA	Sergijevaca 2 52100 Pula	
54.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB RIJEKA	Laginjinina 11/a 51000 Rijeka	tel. 051/226-586
•	Podružnica Delnice	Školska 22 51300 Delnice	tel. 051/811-402 tel. 051/811-634
•	Podružnica Čabar	Trg K Tomislava 9 51306 Čabar	tel. 051/821-084
•	Podružnica Vrbovsko	Dobra 6 51326 Vrbovsko	tel. 051/875-520
55.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ROVINJ	Carera 21/II 52210 Rovinj	
56.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SAMOBOR	Zagorska 1 10430 Samobor	tel. 01/3362-702
57.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SENJ	V. Novaka 4 53270 Senj	tel. 053/882-929 tel. 053/882-930

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
	• Podružnica Otočac	Kralja Zvonimira 8 53220 Otočac	tel. 053/773-022 tel. 053/773-306
58.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SINJ	Zankova glavica 2 21230 Sinj	tel. 021/821-446
59.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SISAK	Ivana Meštrovića 21 44000 Sisak	tel. 044/515-700 fax: 044/515-725
	• Podružnica Dvor	Trg bana J. Jelačića 15 44440 Dvor	tel. 044/871-325 tel. 044/871-130
60.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SLATINA	V. Nazora 5/1 33516 Slatina	tel. 033/551-158
	• Podružnica Orahovica	K Zvonimira 51 33515 Orahovica	tel. 033/673-735 tel. 033/674-495
61.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SLAVONSKI BROD	Naselje Slavonija I, bb 35000 Slavonski Brod	tel. 035/213-700
62.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SLUNJ	Školska 2 47240 Slunj	tel. 047/777-107
63.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SPLIT	Gundulićeva 22 21000 Split	tel. 021/380-158 tel. 021/380-155 tel. 021/380-150 tel. 021/380-157 tel. 021/380-151
	• Podružnica Kaštela	Fuležina 1 21216 Kaštel Stari	tel. 021/230-944
	• Podružnica Solin	Hektorovićeve 38 21210 Solin	tel. 021/244-106
	• Podružnica Hvar	Fabrika bb Hvar	tel. 021/742-411 tel. 021/743-015
	• Podružnica Vis	Trg 30. svibnja 92 br. 2 21480 Vis	tel. 021/711-875
64.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SUPETAR-BRAČ	M. Vodanovića 18 21400 Supetar	tel. 021/631-314 tel. 021/631-031
65.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB SV. IVAN ZELINA	Braće Radića 2 10380 Sv. Ivan Zelina	01/2060-114 01/2060-617
66.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ŠIBENIK	Petra Grubišića 3 22000 Šibenik	tel. 022/201-222

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
67.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB TROGIR	Hrvatskih mučenika 6 21220 Trogir	tel. 021/881-988
68.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VALPOVO	Matije Gupca 11 31550 Valpovo	tel. 031/651-123 tel. 031/651-920
69.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VARAŽDIN	Nazorova 22 42000 Varaždin	042/303-900
70.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VELIKA GORICA	Trg kralja Tomislava 35 10410 Velika Gorica	tel. 01/6222-666 tel. 01/6222-216
71.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VINKOVCI	Duga ulica 2 32000 Vinkovci	tel. 032/332-315 tel. 032/331-161 tel. 032/332-478
72.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VIROVITICA	A. Šenoa 1 33000 Virovitica	tel. 033/721-530 tel. 033/722-834
•	Podružnica Pitomača	Trg kralja Tomislava bb Pitomača	tel. 033/783-045
73.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VRBOVEC	Trg Petra Zrinskog 23 10216 Vrbovec	
74.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB VUKOVAR	Županijska 13 32010 Vukovar p.p. 77	tel. 032/450-922 tel. 032/450-920
•	Podružnica Ilok	Strossmayerova 590 32236 Ilok	tel. 032/590-098 tel. 032/590-244
75.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZABOK	Matije Gupca 53 49210 Zabok	tel. 049/221-346 tel. 049/223-392
•	Podružnica Klanjec	Trg mira 11 49290 Klanjec	tel. 049/550-031
76.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZADAR	Andrije Hebranga 1 23000 Zadar	tel. 023/ 230-392
•	Podružnica Gračac	Školska ul. bb 23440 Gračac	tel. 023/773-446 tel. 023/773-076
•	Podružnica Obrovac	Ante Starčevića 8 23450 Obrovac	tel. 023/689-060 tel. 023/689-261
•	Podružnica Pag	Šetalište grada Zanea 1 23250 Pag	tel. 023/611-320

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
77.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZAGREB	Eugena Kumičića 5 10000 Zagreb	tel. 01/4550-849 tel. 01/4550-813 tel. 01/4550-220 tel. 01/4550-644 tel. 01/4550-671
	• Ured Centar	Haulikova 6/II	tel. 01/4577-211
	• Ured Črnomerec	Illica 259	tel. 01/3777-150 tel. 01/3750-010
	• Ured Dubrava	Avenija Dubrava 47	tel. 01/2988-501 tel. 01/2988-502 tel. 01/2988-503 tel. 01/2991-617
	• Ured Maksimir	Maksimirska 51	tel. 01/2332-792 tel. 01/2335-883 tel. 01/2342-306 tel. 01/2342-307
	• Ured Medveščak	Trg Burze 2	tel. 01/4810-481 tel. 01/4810-475
	• Ured Novi Zagreb	Av. Dubrovnik 12	tel. 01/6585-555
	• Ured Peščenica	Zapoljska 1	tel. 01/6100-203
	• Ured Sesvete	Trg D. Domjanića 6 10260 Sesvete	tel. 01/2002-062 tel. 01/2002-068
	• Ured Susjedgrad	Aleja Bologne 2 Susjedgrad	tel. 01/3454-038 tel. 01/3454-039
	• Ured Trešnjevka	Vitezićeva 57	tel. 01/3639-717 tel. 01/3639-733 tel. 01/3639-723 tel. 01/3639-785
	• Ured Trnje	Cvijete Zuzorić 53	tel. 01/6112-284 tel. 01/6150-186 tel. 01/6150-185
78.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZAPREŠIĆ	Drage Kodrmana 3a 10211 Zaprešić	tel. 01/3310-399 tel. 01/3310-450
79.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZLATAR BISTRICA	S. Radića 2 49247 Zlatar Bistrica	tel. 049/461-805
80.	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ŽUPANJA	Dr. Franje Račkog 30c 32270 Županja	tel. 032/831-328 tel. 032/832-160

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
12. CENTARI ZA PSIHOSOCIJALNU POMOĆ			
1.	Bjelovarsko - bilogorska županija	Zagrebačka ulica 1 Bjelovar	tel. 043/211-651 radno vrijeme: 12:00-18:00
2.	Brodsko - posavska županija	Trg pobjede 6 Slavonski Brod	tel. 035/447-363 radno vrijeme: 08:00-18:00
		Trg kralja Tomislava bb Nova Gradiška	tel. 035/362-154 radno vrijeme: 12:00-18:00
3.	Dubrovačko - neretvanska županija	Branitelja Dubrovnika 41 Dubrovnik (Stara bolnica, Odjel patologije)	tel. 020/413-204 radno vrijeme: 8:30-18:00
4.	Istarska županija	Forum 13 Pula	tel. 052/210-188 radno vrijeme: 8:30-18:00
5.	Karlovačka županija	I. Meštovića 10 Karlovac	tel. 047/611-795 radno vrijeme: 8:30-18:00
6.	Koprivničko - križevačka županija	Zagrebačka bb/l Koprivnica	mob. 091/2531-502 radno vrijeme: 12:00-18:00
7.	Krapinsko - zagorska županija	Trg Lj. Gaja 12 Krapina	tel. 049/373-336 radno vrijeme: 12:00-18:00
8.	Ličko - senjska županija	Kaniška 10 Gospić	tel. 053/575-377 radno vrijeme: 8:00-18:00
9.	Međimurska županija	A. Schulteissa 19 Čakovec	mob. 091/1214-102 radno vrijeme: 12:00-18:00
10.	Osječko-baranjska županija	Smičiklasova 2 Osijek	tel. 031/208-225 radno vrijeme: 12:00-18:00
11.	Požeško - slavonska županija	Matije Gupca 6 Požega	tel. 034/290-245 radno vrijeme: 12:00-18:00
12.	Primorsko - goranska županija	Braće Monjac 5 Rijeka	tel. 051/261-656 radno vrijeme: 8:30-18:00
13.	Sisačko - moslavačka županija	Kralja Tomislava 5 Sisak	tel. 044/543-033 radno vrijeme: 8:30-18:00
14.	Splitsko - dalmatinska županija	Gundulićeva 3 Split	mob. 098/365-419 radno vrijeme: 12:00-18:00

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
15.	Šibensko - kninska županija	Trg A. Hebranga 2 Šibenik	tel. 022/218-997 radno vrijeme: 8:00-18:00
16.	Varaždinska županija	Pavlinska 8 Varaždin	tel. 042/321-131 radno vrijeme: 12:00-18:00
17.	Virovitičko - podravska županija	Zvonimirov trg 2 Virovitica	tel. 033/800-867 radno vrijeme: 12:00-18:00
18.	Vukovarsko - srijemska županija	Glagoljaška 27b Vinkovci	tel. 032/331-702 radno vrijeme: 7:00-15:00
		Županijska 74 Vukovar	tel. 032/442-477 radno vrijeme: 12:00-18:00
19.	Zadarska županija	Molatska bb Zadar	tel. 023/313-970 radno vrijeme: 12:00-18:00
20.	Grad Zagreb i Zagrebačka županija	Slavenskog 7-9 Zagreb	tel. 01/3874-816 radno vrijeme: 8:30-18:00

13. NEVLADINE ORGANIZACIJE - UDRUGE:

1.	HSUTI - HRVATSKI SAVEZ UDRUGA TJELESNIH INVALIDA / savez@hsuti.hr	Šošarićeva 8 10000 Zagreb	tel. 01/4812-004 fax: 01/4812-004
2.	MINE AID / www.mineaid.hr marijatreber@gmail.com	Remete 150 10000 Zagreb	mob. 099/2771-372
3.	CENTAR M.A.R.E.: MODEL AKTIVNE REHABILITACIJE I EDUKACIJE / marijatreber@gmail.com	Boškovićeva 4 10000 Zagreb	mob. 099/2771-372
4.	UDRUGA ŽRTAVA MINA KARLOVAČKE ŽUPANIJE www.kuzm.hr / lukic.mato@gmail.com	Gornje Mekuše 4e 47000 Karlovac	mob. 091/4823-726
5.	MEĐUNARODNI REHABILITACIJSKI CENTAR ZA ŽRTVE MUČENJA / irtc-zg@zg.htnet.hr	Draškovićeva 76 Zagreb 10000	tel. 01/4923-025
6.	ZAJEDNICA UDRUGA HRVATSKIH CIVILNIH STRADALNIKA DOMOVINSKOG RATA HRVATSKE	Tkalčićeva 33 10000 Zagreb	tel. 035/449-112 tel. 01/481-3620 tel. 01/2850-7556 mob. 098/872-018
7.	UDRUGA CIVILNIH INVALIDA RATA GRADA SISKA / ucir.siska@sk.htnet.hr	Ivana Meštrovića 32 44000 Sisak	tel. 044/547-512 fax: 044/547-512

	Naziv	Adresa	Telefon, fax i radno vrijeme
8.	UDRUGA CIVILNIH ŽRTAVA DOMOVINSKOG RATA KARLOVAČKE ŽUPANIJE / zarko.latkovic@gmail.com	Senjska ulica 29 47000 Karlovac	tel. 047/423-060 fax: 047/423-061
9.	UDRUGA ZA PROMICANJE ISTIH MOGUĆNOSTI (UPIM) / upim@hi.t-com.hr	Šoštarićeva 8 10000 Zagreb	tel. 01/4812-004 tel. 01/4812-004
10.	ITF-INTERNATIONAL TRUST FUND FOR DEMINING AND MINE VICTIM ASSISTANCE	Zabrv 12 1292 IG Slovenija	
11.	ZAKLADA „HRVATSKA BEZ MINA“	Sortina 1 10000 Zagreb	tel. 01/611-9878

Poštujemo svakodnevni bonton u susretu sa osobama s invaliditetom, jer time pridonosimo izjednačavanju mogućnosti za naše sugrađane koji imaju drugačije potrebe.

Ova brošura namjenjena je i svim građanima i institucijama da bolje razumiju sve potrebe osoba s invaliditetom te pomognu u svim oblicima poboljšanja njihovih životnih potreba.

- Budite obazrivi i strpljivi, osobama s invaliditetom treba više vremena da nešto učine.
- Ustupite svoje mjesto ili se odmah zauzmite da čekajući u redu teško pokretna osoba odmah dođe na red.
- Poštujte oznake za parkiranje osoba s invaliditetom, jer to je njihovo pravo, a naša obveza.
Budite strpljivi i uvažite svakog vozača u prometu čije vozilo ima znak osobe s invaliditetom.

OVO JE SAMO DJELIĆ
BONTONA I
RAZUMIJEVANJA...

UČINIMO SVI ZAJEDNO JOŠ VIŠE!

Donatori:

SISAČKO - MOSLAVAČKA
ŽUPANIJA

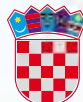
Ministarstvo zdravstva
i socijalne skrbi RH

Donatori:

SISAČKO - MOSLAVAČKA
ŽUPANIJA

Ministarstvo zdravstva
i socijalne skrbi RH